

INFORMACJE W ZAKRESIE ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ

stan na 31 grudnia 2016 roku

Warszawa, kwiecień 2017 r.

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Cele i strategie CDM w zakresie zarządzania ryzykiem.....	3
2. Fundusze własne	15
3. Wymogi kapitałowe	18
4. Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta.....	21
5. Bufory kapitałowe.....	21
6. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego.....	22
7. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	22
8. Aktywa wolne od obciążeń.....	29
9. Korzystanie z ECAI (zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej) i agencji kredytów eksportowych	30
10. Ekspozycja na ryzyko rynkowe	31
11. Ryzyko operacyjne.....	31
12. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym	32
13. Ekspozycje na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym	33
14. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne.....	34
15. Polityka w zakresie wynagrodzeń.....	34
16. Dźwignia finansowa.	39
17. Informacje, o których mowa w art. 110w ustawy o obrocie instrumentami finansowymi.....	43

Wstęp

Zakres i zasady ogłaszania informacji w zakresie adekwatności kapitałowej szczegółowo określa „Polityka Informacyjna Centralnego Domu Maklerskiego Pekao S.A. w zakresie adekwatności kapitałowej” (dalej: Polityka Informacyjna). Polityka informacyjna, która została wprowadzona w życie uchwałą Zarządu Centralnego Domu Maklerskiego Pekao S.A. (dalej: CDM, CDM Pekao S.A., Spółka) i zatwierdzona przez Radę Nadzorczą CDM, jest opublikowana na stronie internetowej Spółki.

CDM spełnia kryterium bycia istotnym podmiotem zależnym od unijnej instytucji dominującej i zgodnie z Polityką Informacyjną ujawnia w niniejszym dokumencie informacje w zakresie adekwatności kapitałowej na podstawie danych w ujęciu jednostkowym.

Informacje dotyczące CDM według stanu na 31 grudnia 2016 roku ujawniane są zgodnie z:

- Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 648/2012 wraz z późniejszymi zmianami (dalej: Rozporządzenie CRR),
- Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z 20 grudnia 2013 r. ustanawiającym standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z Rozporządzeniem CRR (dalej: Rozporządzenie 1423/2013),
- Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2016/200 z dnia 15 lutego 2016 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji zgodnie z Rozporządzeniem CRR (dalej: Rozporządzenie 2016/200),
- Wytycznymi Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego w sprawie ujawniania informacji o aktywach obciążonych i aktywach wolnych od obciążeń (dalej: Wytyczne Aktywa Obciążone),
- Wytycznymi Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego w sprawie istotności, zastrzeżonego charakteru i poufności ujawnianych informacji oraz częstotliwości ujawniania zgodnie z art. 432 ust. 1, art. 432 ust. 2 i art. 433 Rozporządzenia CRR.

W ramach niniejszego dokumentu zawarto ponadto informacje wynikające z wypełnienia obowiązków informacyjnych wynikających z art. 110w ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (dalej: Ustawa o Obrocie lub u.o.i.f.).

CDM nie ujawnia informacji, o których mowa w Tytule III Części 8 CRR, ponieważ nie stosuje instrumentów ani metod określonych tamże.

Niniejszy dokument zawiera informacje oparte na kalkulacjach zgodnych z przepisami obowiązującymi w dniu 31 grudnia 2016 roku.

1. Cele i strategię CDM w zakresie zarządzania ryzykiem

1.1. Strategia i procesy w zakresie zarządzania poszczególnymi kategoriami ryzyka

Strategia zarządzania ryzykiem ustanawia zbiór zasad i reguł jakimi posługuje się CDM w procesie zarządzania ryzykiem w codziennej działalności oraz zapewnia, że metody identyfikacji, pomiaru, monitorowania, kontroli i redukcji ryzyka są adekwatne do apetytu na ryzyko przyjętego przez CDM.

Strategia zarządzania ryzykiem jest realizowana w oparciu o:

- 1) Zdefiniowany apetyt na ryzyko, stanowiący maksymalną wielkość zagregowanego ryzyka, jakie Spółka jest gotowa zaakceptować w ramach prowadzonej działalności. Apetyt na ryzyko jest

- spójny ze strategią biznesową przyjętą przez CDM oraz możliwościami realizacji zapotrzebowania na fundusze własne.
- 2) Wdrożony system limitów wewnętrznych, na który składają się limity wewnętrzne w zakresie poszczególnych kategorii ryzyka oraz limity wewnętrzne w zakresie adekwatności kapitałowej. Limity przyjęte w Spółce są zgodne z apetytem na ryzyko CDM.
 - 3) Zdefiniowane procesy zarządzania ryzykiem poszczególnych kategorii ryzyka, poprzez ustalenie metod identyfikacji, pomiaru, monitorowania, kontroli, raportowania i redukcji ryzyka.
 - 4) Organizację systemu zarządzania ryzykiem ze szczegółowym podziałem kompetencji i odpowiedzialności komórek CDM. Funkcje określenia metod pomiaru, monitoringu i kontroli ryzyka realizowane są przez niezależne od biznesu komórki, stanowiąc wsparcie w ocenie działań biznesowych na każdym ich etapie. Za podejmowane ryzyka odpowiedzialność ponoszą komórki biznesowe.
 - 5) Informację zarządczą udostępniającą niezbędne i rzetelne informacje o poziomie podejmowanego oraz już podjętego ryzyka. Proces sprawozdawczości wewnętrznej umożliwia podejmowanie świadomych decyzji biznesowych oraz dotyczących zarządzania ryzykiem.
 - 6) Wykonywane kontrole i audyty oraz sprawowany nadzór Rady Nadzorczej w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem.

Strategia i procedury zarządzania poszczególnymi kategoriami ryzyka podlegają cyklicznym przeglądom w celu ich dostosowania do zmieniającego się otoczenia regulacyjnego i rynkowego oraz skali i zakresu prowadzonej przez Spółkę działalności. Wdrożone procesy zarządzania ryzykiem zapewniają, że wszystkie istotne rodzaje ryzyka, na które CDM jest narażony, są identyfikowane i uwzględniane przy podejmowaniu decyzji biznesowych.

W ramach procesu szacowania kapitału wewnętrznego dokonywana jest ocena adekwatności przyjętych rozwiązań do profilu ryzyka Spółki. Proces określania profilu ryzyka w CDM obejmuje:

- identyfikację kategorii ryzyka występujących w działalności Spółki,
- określenie właścicieli ryzyk i procesów zarządzania,
- ustalenie zasad pomiaru ryzyka, a dla mierzalnych i istotnych rodzajów ryzyka - zasad szacowania i alokacji kapitału.

W 2016 roku CDM zidentyfikował i zarządzał w swojej działalności następującymi kategoriami ryzyka:

- 1) **Ryzyko kredytowe** - ryzyko nieoczekiwanego niewykonania przez kontrahenta zobowiązania lub pogorszenia się zdolności kredytowej zagrażającej wykonaniu zobowiązania, obejmujące:
 - **Ryzyko kontrahenta** - ryzyko straty będącej wynikiem braku wywiązania się przez dłużnika (kontrahenta) z warunków umownych, dotyczących w szczególności dokonania płatności.
 - **Ryzyko koncentracji** – ryzyko straty w wyniku materializacji ryzyka kredytowego dla:
 - ekspozycji o wysokiej wartości w stosunku do pojedynczego podmiotu lub grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie (dotyczy również wystawców zabezpieczenia),
 - ekspozycji o wysokiej wartości w stosunku do grupy podmiotów, których ryzyko kredytowe uzależnione jest od wspólnych czynników, takich jak lokalizacja geograficzna czy sektor gospodarczy,
 - ekspozycji o wysokiej wartości wynikających z jednego rodzaju produktu lub instrumentu finansowego, jak również rodzaju zabezpieczenia.

- 2) **Ryzyko operacyjne** – ryzyko powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów technicznych lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmujące:
- **Ryzyko technologiczne i techniczne** – ryzyko zakłóceń działalności podmiotu wskutek zaburzeń pracy systemów teleinformatycznych i informacyjnych.
 - **Ryzyko outsourcingu** – ryzyko negatywnego wpływu ze strony podmiotu zewnętrznego na ciągłość, integralność lub jakość funkcjonowania podmiotu, jego majątek lub pracowników.
 - **Ryzyko zdarzeń zewnętrznych (ciągłości działania)** – ryzyko braku możliwości prowadzenia działalności przez podmiot lub poniesienia strat w wyniku zdarzeń nadzwyczajnych takich jak trzęsienia ziemi, pożary, powódzie, akty terroru, brak dostępu do siedziby (miejsca prowadzenia działalności) lub mediów.
 - **Ryzyko zasobów ludzkich** – ryzyko zakłóceń działalności podmiotu wskutek niemożności pozyskania i utrzymania pracowników i menedżerów o odpowiednich kwalifikacjach.
 - **Ryzyko bezpieczeństwa** – ryzyko zakłócenia funkcjonowania CDM lub strat finansowych w wyniku niedostatecznej ochrony jego zasobów i informacji.
 - **Ryzyko prawne** – ryzyko poniesienia strat na skutek błędnego lub zbyt późnego opracowania lub uchwalenia regulacji, ich niestabilności, jakości dokumentacji formalno-prawnej czy niekorzystnych rozstrzygnięć sądów lub innych organów w sprawach spornych prowadzonych z innymi podmiotami.
 - **Ryzyko ciągłości procesów** – ryzyko zakłóceń w funkcjonowaniu CDM lub nieefektywnego jego działania w wyniku niewłaściwej lub niewystarczającej organizacji procesów, ich nieciągłości, niewłaściwego podziału zadań i kompetencji lub niezapewnienia odpowiednich zasobów do realizacji zdefiniowanych i/lub koniecznych procesów.
 - **Ryzyko raportowania** – ryzyko wynikające z braku, zakresu, niskiej wiarygodności i aktualności informacji zarządczej oraz niewłaściwie zorganizowanych procesów raportowania (w tym definicji źródeł, wykonawców i odbiorców informacji).
 - **Ryzyko kontroli wewnętrznej** – ryzyko wynikające z nieadekwatnych mechanizmów kontrolnych CDM Pekao S.A.
- 3) **Ryzyko rynkowe** – ryzyko straty będącej wynikiem zmian cen i zmienności instrumentów rynków finansowych zwanych dalej parametrami ryzyka rynkowego i ich wpływu na wartość składników portfela handlowego i niehandlowego CDM, obejmujące:
- **Ryzyko walutowe** – ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub negatywnej zmiany wyniku w konsekwencji wrażliwości na zmiany kursów walut.
 - **Ryzyko stóp procentowych** – ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub negatywnej zmiany wyniku finansowego CDM w konsekwencji wrażliwości na zmiany stóp procentowych.
 - **Ryzyko cen instrumentów w portfelu niehandlowym** – ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub negatywnej zmiany wyniku finansowego CDM Pekao S.A. w konsekwencji wrażliwości na zmiany cen instrumentów finansowych.
- 4) **Ryzyko płynności** – ryzyko braku możliwości wywiązania się z obecnych lub przyszłych zobowiązań płatniczych, braku możliwości wywiązania się z przedmiotowych zobowiązań w całości lub we właściwym czasie, względnie w sposób sensowny ekonomicznie, obejmujące:

- **Ryzyko niedopasowania aktywów i pasywów** – ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań wynikających z rozbieżności w wysokości i czasie przepływów finansowych wynikających z zapadalności aktywów i wymagalności zobowiązań CDM.
 - **Ryzyko rozliczenia** – ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań CDM ze względu na ograniczenia w transferze środków finansowych.
- 5) **Ryzyko biznesowe** – definiowane jako ryzyko nieosiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej. Ryzyko biznesowe może wynikać z poważnego pogorszenia otoczenia rynkowego, zmian pozycji konkurencyjnej CDM oraz zachowań klientów, obejmujące:
- **Ryzyko wyniku finansowego** – ryzyko realizacji wyniku finansowego poniżej wymagań wynikających z potrzeby prowadzenia bieżącej działalności i rozwoju, głównie w celu zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału.
 - **Ryzyko strategiczne** – ryzyko możliwości wystąpienia potencjalnych strat w wyniku niekorzystnych lub błędnych decyzji strategicznych, braku lub wadliwej realizacji przyjętej strategii oraz zmian w otoczeniu biznesowym i niewłaściwej reakcji na te zmiany.
 - **Ryzyko wynikające ze zmiany warunków makroekonomicznych** – ryzyko zmiany warunków ekonomiczno-społecznych mających niekorzystny wpływ na wyniki finansowe generowane przez podmiot.
 - **Ryzyko regulacyjne** – ryzyko zmiany prawnych warunków prowadzenia działalności.
 - **Ryzyko projektów** – ryzyko definiowane, jako zagrożenie mogące mieć negatywny wpływ na przebieg i powodzenie projektów.
 - **Ryzyko podatkowe i rachunkowe** – ryzyko negatywnych skutków ekonomicznych z powodu niewłaściwej (nieprawidłowej) ewidencji rachunkowej, sprawozdawczości, błędnego wyznaczenia zobowiązań podatkowych lub ich nieterminowej zapłaty.
 - **Ryzyko konkurencji** – ryzyko zmian rynkowych warunków konkurencji mające niekorzystny wpływ na wyniki finansowe generowane przez CDM.
 - **Ryzyko produktów** – ryzyko związane ze sprzedażą przez CDM usługi (w tym bancassurance)/produktu, który: nie spełnia wymagań i potrzeb klientów, nie jest zgodny z prawem i regulacjami, generuje dodatkowe ryzyka (dla Spółki i jej klientów), nie ma dostatecznego wsparcia w procesach zachodzących w podmiocie, czy też pracownikach.
- 6) **Ryzyko utraty reputacji** – ryzyko możliwości pogorszenia postrzegania wizerunku CDM przez opinię publiczną, klientów, kontrahentów oraz regulatorów.
- 7) **Ryzyko modeli** – ryzyko wdrożenia nieprawidłowo zbudowanych (zdefiniowanych) modeli, taryf lub parametrów, niewłaściwego zastosowania modeli lub braku niezbędnej ich aktualizacji, obejmujące:
- **Ryzyko danych** – ryzyko wynikające z wykorzystania niekompletnych, niewiarygodnych i nieprawidłowych danych.
 - **Ryzyko założeń** – ryzyko wynikające z założeń lub uproszczeń przyjętych przy budowaniu modeli.
 - **Ryzyko metodologiczne** – ryzyko wynikające z wykorzystania do budowy modeli niewłaściwych narzędzi, technik lub metod (w tym statystycznych).
 - **Ryzyko administrowania** – ryzyko niewłaściwego zastosowania lub działania modeli z powodu ich nieadekwatnego monitorowania, walidacji i aktualizacji.

- 8) **Ryzyko nieruchomości własnych** – definiowane jako potencjalna strata wynikająca z rynkowych fluktuacji portfela składającego się z nieruchomości CDM.
- 9) **Ryzyko zgodności (compliance)** – ryzyko sankcji prawnych bądź sankcji nałożonych przez Regulatorów, strat finansowych lub utraty reputacji, na jakie narażony jest CDM w wyniku nieprzestrzegania przepisów prawa, zaleceń Regulatorów lub przyjętych przez CDM standardów postępowania mających zastosowanie w jego działalności, obejmujące:
- **Ryzyko nadużyć/defraudacji** – ryzyko związane ze świadomym działaniem na szkodę podmiotu przez jego pracowników lub osoby trzecie.
 - **Ryzyko prania brudnych pieniędzy** – ryzyko poniesienia strat, w wyniku zamieszania w proceder prania brudnych pieniędzy prowadzony przez klientów, pośredników lub pracowników.
- 10) **Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej** - ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty.

1.2. Struktura i organizacja funkcji zarządzania ryzykiem

W proces zarządzania ryzykiem w CDM zaangażowane są:

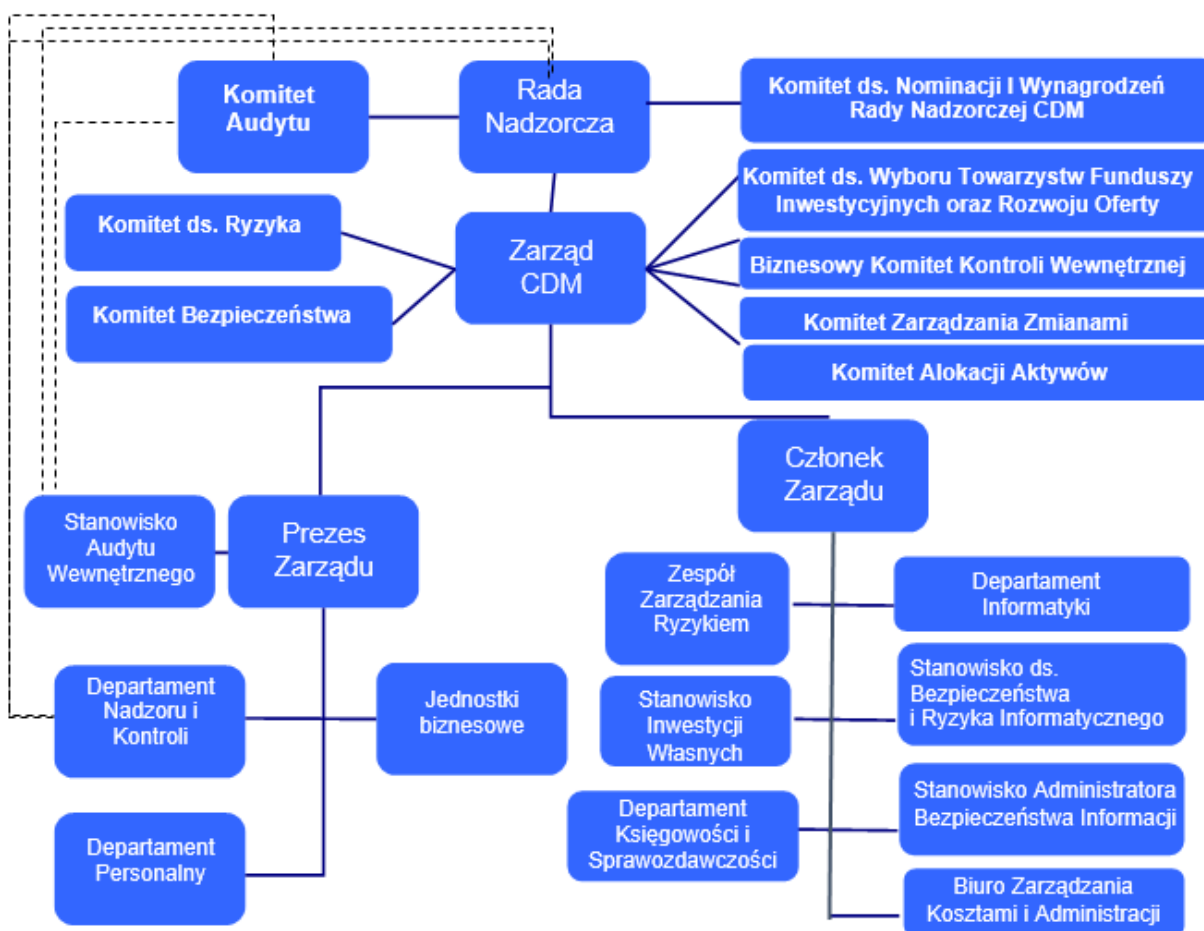
- Rada Nadzorcza,
- Zarząd,
- komórki odpowiedzialne za identyfikację, pomiar, monitorowanie, kontrolę i redukcję ryzyka,
- komórki sprawujące funkcje kontrolne, jak i wszystkie komórki biznesowe.

Funkcje określenia metod pomiaru, monitoringu i kontroli ryzyka są realizowane przez niezależne od biznesu komórki, stanowiąc wsparcie w ocenie działań biznesowych na każdym ich etapie. Za podejmowane ryzyka w ramach ustalonego apetytu na ryzyko odpowiedzialność ponoszą komórki biznesowe.

Funkcję nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem w ramach zarządu sprawuje Członek Zarządu nadzorujący Pion Operacji, Finansów i IT.

Podstawowy zakres obowiązków poszczególnych komórek/organów CDM jest następujący:

Schemat 1. Struktura zarządzania ryzykiem w CDM Pekao S.A.

Organy nadzorcze i zarządzające CDM:

1) Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza działa na podstawie Statutu Spółki oraz Regulaminu Rady Nadzorczej (uchwalonego Uchwałą nr 3/97 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy w dniu 13 października 1997 roku, z późn. zm.), wypełniając kompetencje określone w przepisach prawa oraz Statucie Spółki.

Podstawową rolą Rady Nadzorczej jest nadzorowanie prac Zarządu w ramach procesu ustalania wytycznych odnośnie działalności CDM, w szczególności działalności obciążonej ryzykiem. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad zgodnością regulacji i działania CDM w zakresie podejmowania ryzyka ze strategią i planem finansowym Spółki, dokonuje ocen adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem.

W ramach Rady Nadzorczej CDM działa:

– Komitet Audytu Rady Nadzorczej CDM,

- Komitet Audytu Rady Nadzorczej CDM Pekao S.A. („Komitet Audytu”), powołany uchwałą nr 23/2009 z dnia 2 grudnia 2009 r.
- Komitet Audytu działa zgodnie z „Regulaminem Komitetu Audytu”, uchwalonym przez Radę Nadzorczą, zgodnie z którym do zadań Komitetu należy m.in. monitorowanie i okresowa ocena

adekwatności systemu kontroli wewnętrznej, audytu, zarządzania ryzykiem, sprawozdawczości finansowej.

– **Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej CDM:**

- Komitet Wynagrodzeń Rady Nadzorczej CDM, powołany uchwałą Rady Nadzorczej nr 9/2012 z dnia 29 marca 2012. (Uchwałą nr 13/2015 Rady Nadzorczej z dnia 27 lutego 2015 r. Komitet zmienił nazwę na Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej CDM Pekao S.A., dalej: „Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń”)
- Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń działa zgodnie z „Regulaminem Komitetu ds. Nominacji i Wynagrodzeń”, uchwalonym przez Radę Nadzorczą, zgodnie z którym do zadań Komitetu ds. Nominacji i Wynagrodzeń należy opiniowanie i monitorowanie zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, jak również dokonywanie oceny oraz przygotowywanie rekomendacji dotyczących spełniania wymogów odpowiedniości w odniesieniu do Członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.

2) Zarząd CDM

Zarząd CDM działa na podstawie Statutu CDM oraz uchwalonego przez siebie Regulaminu.

Zarząd CDM zapewnia skuteczne i ostrożne zarządzanie CDM, w tym właściwy i przejrzysty podział zadań, obowiązków i odpowiedzialności, a także prawidłowe funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem:

- Odpowiada za określenie i wdrożenie zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, a także ich spójność ze *Strategią Zarządzania Ryzykiem CDM Pekao S.A.*
- Zarząd zatwierdza wewnętrzne procedury identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka oraz przeprowadza ich regularną weryfikację w celu ich dostosowania do zmian profilu ryzyka działalności prowadzonej przez CDM i otoczenia gospodarczego.
- Zarząd określa strukturę organizacyjną CDM zapewniającą rozdzielność funkcji, oraz jednoznacznie określa zadania i odpowiedzialność poszczególnych jednostek.

3) Niezależne komórki kontrolne i opiniujące:

- **Departament Nadzoru i Kontroli** jest komórką w pełni niezależną od komórek podejmujących ryzyko. Departament Nadzoru i Kontroli jest jednocześnie komórką odpowiedzialną za zarządzanie ryzykiem braku zgodności.
- **Stanowisko Audytu Wewnętrznego** jest samodzielnym stanowiskiem powołanym do przeprowadzania audytów wewnętrznych w komórkach organizacyjnych CDM w celu badania i oceny prawidłowości i skuteczności systemów, regulaminów i procedur. Co najmniej raz w roku Stanowisko Audytu Wewnętrznego dokonuje oceny procesu ICAAP i przeglądu tego procesu.
- **Komitet ds. Ryzyka** jest odpowiedzialny za wspieranie i pełnienie funkcji doradczej dla Zarządu CDM w zakresie tworzenia właściwego procesu zarządzania ryzykiem poprzez stosowanie zasad zawartych w zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą *Strategii zarządzania ryzykiem CDM Pekao S.A.* oraz *Procedurze procesu ICAAP i planowania kapitałowego w CDM Pekao S.A.*
- **Zespół Zarządzania Ryzykiem** jest odpowiedzialny za identyfikację, pomiar, monitorowanie, kontrolę ryzyk. Komórka ta opracowuje metodologie i systemy wspierające wymienione funkcje. Jego zadaniem jest także raportowanie o ryzyku i wsparcie organów zarządzających CDM.
- **Biznesowy Komitet Kontroli Wewnętrznej** jest odpowiedzialny za wydawanie opinii i zaleceń mających wpływ na efektywność i skuteczność działania systemu kontroli wewnętrznej w Spółce.
- **Komitet Zarządzania Zmianami** jest odpowiedzialny za podejmowanie decyzji o wdrożeniu nowych lub modyfikacji istniejących produktów oraz procesów biznesowych i pozabiznesowych

oraz tworzenie odpowiednich warunków do implementacji zmian wynikających z podjętych decyzji.

- **Komitetu ds. wyboru Towarzystw Funduszy Inwestycyjnych oraz Rozwoju Oferty** jest odpowiedzialny za wydawanie rekomendacji w zakresie współpracy z partnerami biznesowymi, wdrażania do oferty Spółki produktów inwestycyjnych oferowanych przez danego Partnera.
- **Komitet Bezpieczeństwa** jest odpowiedzialny za ukierunkowanie polityki CDM w zakresie bezpieczeństwa informatycznego, fizycznego, operacyjnego, zarządzania kryzysowego, ochrony danych osobowych oraz informacji stanowiących tajemnicę CDM.
- **Komitet Alokacji Aktywów** jest odpowiedzialny za opracowanie opinii, analizy rynku finansowego i perspektyw w obrębie produktów z oferty CDM oraz zatwierdzanie treści ogólnych porad inwestycyjnych i rekomendacji inwestycyjnych.

4) Pozostałe komórki:

- **Departament Personalny** zapewnia wykwalifikowany personel, jak również prowadzi odpowiednią politykę kadrową pozwalającą na utrzymanie oraz rozwój specjalistów od spraw zarządzania ryzykiem.
- **Biuro Zarządzania Kosztami i Administracji** jest odpowiedzialne za zarządzanie nieruchomościami Spółki oraz realizację korporacyjnej polityki ubezpieczeniowej, której celem jest zabezpieczenie majątku i interesów majątkowych Spółki, z wykorzystaniem instrumentów dostępnych na rynku ubezpieczeniowym.
- **Departament Informatyki** jest odpowiedzialny za zarządzanie infrastrukturą techniczną i systemami informatycznymi, będącymi źródłem ryzyka operacyjnego funkcjonowania CDM.
- **Stanowisko ds. Bezpieczeństwa i Ryzyka Informatycznego** wspiera procesy zarządzania i funkcji biznesowych CDM poprzez efektywne metody kontroli bezpieczeństwa i ryzyka informatycznego związanego z działalnością CDM.
- **Stanowisko Administratora Bezpieczeństwa Informacji** jest odpowiedzialne za zapewnienie przestrzegania przepisów o ochronie danych osobowych, w szczególności przez sprawdzanie zgodności przetwarzania danych osobowych z przepisami o ochronie danych osobowych.
- **Stanowisko Inwestycji Własnych** jest odpowiedzialne za nabywanie lub sprzedaż papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych w imieniu i na rachunek CDM zgodnie z *Polityką inwestycyjną CDM* oraz opracowywanie okresowych raportów dla Zarządu CDM z zakresu i wyników prowadzonej działalności, wewnętrzne monitorowanie i przestrzeganie ryzyka inwestycyjnego CDM.
- **Komórki biznesowe** zarządzają wybranymi kategoriami ryzyka poprzez uwzględnianie ryzyka w decyzjach biznesowych, budowę oferty produktowej oraz akwizycję klientów. Ponoszą one także ostateczną odpowiedzialność za podejmowane ryzyka poprzez odpowiedzialność za kształtowanie wyników CDM.

1.3. Zakres i charakter systemu raportowania i pomiaru ryzyka

Pomiar ryzyka stanowi integralną część procesu zarządzania ryzykiem. Dla każdego ryzyka uznanego za istotne, CDM opracowuje i stosuje odpowiednie metody jego oceny i pomiaru. CDM dostosowuje metody i częstotliwość pomiaru ryzyka do skali złożoności oraz zakresu działalności Spółki.

CDM stosuje następujące metody oceny i pomiaru ryzyka:

- **ocena jakościowa** – stosowana w przypadku ryzyk niemierzalnych,
- **ocena poprzez oszacowanie buforu kapitałowego** – stosowana w przypadku ryzyk trudnomierzalnych, których nie można w łatwy sposób ocenić ilościowo, jednak możliwa jest

- ocena wpływu na wynik finansowy CDM,
- **ocena ilościowa** – stosowana w przypadku ryzyk mierzalnych, które można zmierzyć za pomocą kapitału wewnętrznego lub w oparciu o miary dla niego właściwe. CDM stosuje następujące miary ryzyka:
 - wskaźniki i analizy ilościowe oraz analizy jakościowe informujące o materializacji ryzyka,
 - kapitał wewnętrzny,
 - testy warunków skrajnych.

Modele opracowywane są zgodnie z najlepszymi praktykami rynkowymi, z uwzględnieniem wymogów regulacyjnych. Preferowanymi sposobami pomiaru ryzyka oraz określania wynikających z niego wymogów kapitałowych są modele wartości zagrożonej oparte na założeniach wynikających z apetytu na ryzyko CDM (poziom ufności 99,93% przy jednorocznym horyzoncie czasowym).

Modele pomiaru ryzyka są stosowane w sposób spójny w kolejnych latach. Każda uzasadniona modyfikacja modelu jest aprobowana przez organy statutowe Spółki.

Proces raportowania obejmuje wszystkie ryzyka zidentyfikowane jako istotne. Celem sprawozdawczości wewnętrznej jest udostępnienie niezbędnych i rzetelnych informacji o poziomie podejmowanego oraz już podjętego ryzyka. Proces sprawozdawczy obejmuje zarówno Radę Nadzorczą i Zarząd Spółki, jak również pozostałe komórki organizacyjne Spółki, w tym komórki biznesowe odpowiedzialne za podejmowanie ryzyka. Proces sprawozdawczości wewnętrznej umożliwia podejmowanie świadomych decyzji biznesowych oraz dotyczących zarządzania ryzykiem.

1.4. Strategia w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka

Strategia w zakresie zabezpieczania i ograniczania ryzyka jest realizowana poprzez wdrożenie następujących narzędzi w Spółce:

- **System zarządzania ciągłością działania**, którego celem jest ograniczenie ryzyka przerwania procesów biznesowych lub braku dostępności infrastruktury technicznej, informatycznej oraz zasobów ludzkich i na który składają się: Polityka zarządzania zdarzeniami, incydentami i zarządzania kryzysowego oraz Polityka zarządzania ciągłością działania. Jednostką odpowiedzialną za opracowanie, aktualizację oraz wdrożenie Systemu zarządzania ciągłością działania w CDM, w tym opracowanie szczegółowych Planów ciągłości działania oraz Planu zarządzania zdarzeniami, incydentami i planów ciągłości działania, jest Stanowisko ds. Bezpieczeństwa i Ryzyka Informatycznego.
- **System wczesnego ostrzegania i plany awaryjne** – ich celem jest monitorowanie i utrzymywanie funduszy własnych na poziomie adekwatnym do podejmowanego ryzyka. Zawiera on system progów ostrzegawczych, przy których należy podjąć działania naprawcze, zapobiegające przekroczeniu norm adekwatności kapitałowej i nadmiernej koncentracji zaangażowania Spółki.
- **System limitów i kluczowych wskaźników ryzyka** ustalonych dla poszczególnych kategorii ryzyka, z uwzględnieniem apetytu i profilu ryzyka Spółki. Celem systemu jest monitorowanie oraz analiza przekroczeń oraz podejmowanie odpowiednich działań mitygujących.
- **Plan zapewnienia płynności CDM w sytuacjach kryzysowych** – jego celem jest zapewnienie płynności Spółki w przypadku kryzysu płynnościowego. Plan określa zasady bieżącego monitoringu płynności oraz definiuje symptomy wskazujące na możliwość wystąpienia sytuacji awaryjnej, a także komórki odpowiedzialne za monitorowanie wyżej wymienionych symptomów. Plan wskazuje także tryb postępowania w przypadku wystąpienia sytuacji awaryjnej.
- **Procedura wyboru, uzupełniania i monitorowania potrzeb kadrowych oraz planowania zaplecza kadrowego w CDM** – jej celem jest zapewnienie ciągłości obsadzenia kluczowych stanowisk przez pracowników o odpowiednich kompetencjach w Spółce, poprzez opracowywanie listy rezerwowej dla kadry kierowniczej i kluczowych stanowisk.

- **Polisy ubezpieczeniowe** - transfer negatywnych konsekwencji finansowych na podmioty zewnętrzne. W tym celu CDM prowadzi korporacyjną politykę ubezpieczeniową, której celem jest zabezpieczenie majątku i interesów Spółki z wykorzystaniem instrumentów dostępnych na rynku ubezpieczeniowym.

1.5. Zatwierdzone przez organ zarządzający oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w CDM

Zatwierdzone przez Zarząd CDM oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem, dających pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii CDM stanowi **Załącznik nr 1** do niniejszego dokumentu.

1.6. Zatwierdzone przez organ zarządzający oświadczenie na temat ryzyka

Zatwierdzone przez Zarząd CDM oświadczenie dotyczące profilu ryzyka Spółki stanowi **Załącznik nr 2** do niniejszego dokumentu. Treść oświadczenia jest zgodna z rozdziałem 9 *Sprawozdania Zarządu Centralnego Domu Maklerskiego Pekao S.A. z działalności w 2016 roku*.

1.7. Liczba stanowisk dyrektorskich zajmowanych przez członków organu zarządzającego

Członkowie organu zarządzającego nie zajmują stanowisk dyrektorskich w CDM. Zgodnie z obowiązującą strukturą organizacyjną członkowie Zarządu nadzorują prace komórek organizacyjnych, bądź grup komórek organizacyjnych kierowanych przez Dyrektorów.

W rozumieniu art. 103. ust. 1d u.o.i.f. Członkowie Zarządu CDM Pekao S.A. wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. pełnili następujące funkcje w organach statutowych innych podmiotów:

- Prezes Zarządu CDM Pekao S.A., Pan Wojciech Rutkowski nie pełnił funkcji w organach statutowych innych podmiotów, tj. pełnił jedną funkcję członka zarządu, w rozumieniu art. 103 ust. 1d Ustawy,
- Pan Piotr Kozłowski pełnił następujące funkcje:
 - Członka Zarządu CDM Pekao S.A.,
 - Członka Rady Domów Maklerskich w Izbie Domów Maklerskich

tj. pełnił jedną funkcję członka zarządu oraz jedną funkcję członka rady nadzorczej, w rozumieniu art. 103 ust. 1d Ustawy.

Ponadto Pan Piotr Kozłowski pełnił funkcję Dyrektora Domu Maklerskiego Pekao.

1.8. Polityka rekrutacji dotycząca wyboru członków organu zarządzającego

Statut Centralnego Domu Maklerskiego Pekao Spółka Akcyjna z dnia 31.03.2015 r. oraz Polityka doboru kandydatów do pełnienia funkcji członka Zarządu oraz Kluczowej Funkcji w Centralnym Domu Maklerskim Pekao S.A. (Polityka doboru) a także Polityka dotycząca oceny odpowiedniości proponowanych oraz mianowanych członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osób pełniących Kluczowe Funkcje w Centralnym Domu Maklerskim Pekao S.A. (Polityka oceny odpowiedniości) z dnia 02.04.2015 r. z późn.zm., określają oraz gwarantują optymalny i jednolity proces doboru kandydatów do pełnienia funkcji członka Zarządu tak, aby zapewnić wykonywanie zadań związanych z realizacją planów i strategii biznesowej CDM przez osoby posiadające niezbędną wiedzę, doświadczenie oraz umiejętności, a także cieszące się dobrą reputacją.

Szczegółowe zasady i kryteria naboru członków Rady Nadzorczej i Zarządu oraz oceny ich kompetencji w toku sprawowania funkcji, w tym zbadanie spełniania przez nich wymogów, o których mowa w art. 103 ust. 1-1h Ustawy o Obrocie określa Polityka oceny odpowiedniości.

Regulacje ww. są stosowane m. in. w związku z naborem członków organów oraz podczas rocznej oceny członków Zarządu dokonywanej w ramach programu oceny kadry kierowniczej wyższego szczebla funkcjonującego w grupie kapitałowej. Przed obowiązywaniem powyższych regulacji wybór członków Rady Nadzorczej i Zarządu odbywał się spośród kandydatów, których wiedza specjalistyczna, doświadczenie i umiejętności były potwierdzone sprawowaniem funkcji kierowniczych w CDM lub grupie kapitałowej, której CDM jest częścią.

1.9. Strategia w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków organu zarządzającego

We wrześniu 2016 roku Rada Nadzorcza CDM *zatwierdziła Politykę różnorodności w odniesieniu do członków Rady Nadzorczej, członków Zarządu oraz osób pełniących Kluczowe Funkcje w Centralnym Domu Maklerskim Pekao S.A. (Polityka różnorodności)*, która określa strategię w zakresie zarządzania różnorodnością, w tym zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków Rady Nadzorczej, członków Zarządu oraz osób pełniących Kluczowe Funkcje w CDM.

Kompetencje, doświadczenie i umiejętności członków organu zarządzającego są ściśle powiązane z obszarami działalności i zakresami odpowiedzialności nadzorowanych komórek organizacyjnych. Dodatkowo w ramach zróżnicowania, obecni członkowie organu zarządzającego zostali wyłonieni z różnych podmiotów gospodarczych i reprezentują odmienne doświadczenia zawodowe, adekwatne do nadzorowanych obszarów. Pomimo wspólnej odpowiedzialności za zarządzanie Spółką, podział kompetencji jest zdefiniowany i ma odzwierciedlenie w strukturze organizacyjnej.

1.10. Komitet ds. Ryzyka

W dniu 18 czerwca 2013 r. w Spółce został powołany Komitet ds. Ryzyka. Misją Komitetu jest wspieranie i pełnienie funkcji doradczej dla Zarządu CDM w zakresie tworzenia właściwego procesu zarządzania ryzykiem poprzez stosowanie zasad zawartych w systemie zarządzania ryzykiem zatwierdzonym przez Radę Nadzorczą CDM i Zarząd CDM.

Do zadań Komitetu należy:

- opiniowanie strategii zarządzania ryzykiem,
- opiniowanie operacyjnych wytycznych, procedur oraz instrukcji dotyczących zarządzania ryzykiem w CDM,
- opiniowanie założeń będących podstawą przeprowadzania testów warunków skrajnych oraz ich wyników,
- opiniowanie propozycji wskaźników narażenia na ryzyko i ich limitów,
- monitorowanie wdrożonych działań mitygujących poziom ryzyka,
- ocena raportów miesięcznych, kwartalnych i rocznych z systemu zarządzania ryzykiem oraz adekwatności alokowanego kapitału CDM na wymóg w zakresie funduszy własnych, opiniowanie *Polityki inwestycyjnej CDM Pekao S.A.*

W 2016 roku odbyło się 8 posiedzeń Komitetu ds. Ryzyka. Łącznie do Komitetu wpłynęło 38 wniosków i raportów, z których 34 zostało rozpatrzonych na posiedzeniu, natomiast z pozostałymi Komitet ds. Ryzyka zapoznał się w trybie obiegowym.

Komitet ds. Ryzyka oceniał raporty miesięczne, kwartalne i roczne z systemu zarządzania ryzykiem, a także monitorował wdrożenie działań mitygujących poziom ryzyka.

Do najważniejszych zagadnień przekazanych do opinii lub do informacji Komitetowi ds. Ryzyka w 2016 roku zaliczyć należy: analizę wskaźników ryzyka w poszczególnych obszarach ryzyka, wyniki przeglądu systemu zarządzania ryzykiem, ze szczególnym uwzględnieniem procesu ICAAP w 2016 r., zasady

postępowania w zakresie monitorowania strat ponoszonych przez klientów na kontraktach, informacje dotyczące obowiązków CDM w zakresie opracowania planów naprawy.

1.11. Przepływ informacji na temat ryzyka kierowanych do organu zarządzającego

W CDM funkcjonuje bieżący i okresowy system raportowania do organu zarządzającego.

W ramach bieżącego raportowania organ zarządzający otrzymuje informacje o istotnych zdarzeniach ryzyka, co umożliwia eskalację działań w celu ograniczenia zagrożeń i wyjaśnianie obserwowanych zmian.

W ramach okresowego raportowania uwzględniane są następujące informacje:

- 1) W zakresie ryzyka ogółem i funduszy własnych:
 - regulacyjna ekspozycja na ryzyko,
 - kapitał wewnętrzny,
 - dekompozycja regulacyjnej ekspozycji na poszczególne rodzaje ryzyka,
 - porównanie regulacyjnej ekspozycji na ryzyko z wartościami z poprzednich okresów (poprzedni miesiąc, koniec roku obrotowego),
 - dekompozycja kapitału wewnętrznego na poszczególne kategorie ryzyka,
 - porównanie kapitału wewnętrznego z wartościami z poprzednich okresów (poprzedni miesiąc, koniec roku obrotowego),
 - poziom funduszy własnych,
- 2) W podziale na poszczególne kategorie ryzyka:
 - wartości wskaźników w odniesieniu do systemu limitów kapitałowych,
 - miary narażenia na ryzyko dla poszczególnych kategorii ryzyka i wykorzystanie limitów,
 - analiza trendu miar narażenia na ryzyko oraz analiza porównawcza pomiędzy okresami sprawozdawczymi,
 - analiza trendu strat operacyjnych oraz analiza porównawczą strat pomiędzy okresami sprawozdawczymi,
 - wyjaśnienie istotnych zmian profilu ryzyka od czasu ostatniego raportu i czynników na nie wpływających,
 - omówienie podjętych działań zarządczych,
 - w przypadku przekroczeń limitów omówienie ich przyczyn, wyjaśnienie podjętych działań i ich efektywności,
 - wyniki testów warunków skrajnych z tytułu poszczególnych kategorii ryzyka,
 - wynik samooceny ryzyka operacyjnego,
 - coroczny przegląd procesu ICAAP,
 - dodatkowe analizy wynikające: z regulacji zewnętrznych, ze względu na poziom ryzyka, rozwój produktów lub zmian uwarunkowań makroekonomicznych i prawnych.

Częstotliwość oraz terminy sporządzenia informacji zarządczej w zakresie poszczególnych kategorii ryzyka zostały określone w procedurach wewnętrznych systemu zarządzania ryzykiem w CDM.

2. Fundusze własne

2.1. Pełne uzgodnienie pozycji kapitału podstawowego Tier I, pozycji dodatkowych Tier I, pozycji Tier II, jak również filtrów i odliczeń stosowanych na mocy przepisów art. 32-35, 36, 56, 66 oraz 79 w odniesieniu do funduszy własnych instytucji oraz bilansu w zbadanym sprawozdaniu finansowym instytucji

Tabela 1, zgodnie z wymogiem Rozporządzenia 1423/2013, przedstawia informacje o elementach składowych funduszy własnych wykorzystanych do obliczenia współczynników kapitałowych na dzień 31 grudnia 2016 roku (w zł). Biorąc pod uwagę czytelność i wartość użytkową dokumentu dla odbiorców, zakres ujawnień w Tabeli 1 ograniczono do pozycji niezerowych, jednocześnie zachowując numerację pozycji zgodnie ze wzorem zaprezentowanym w Załączniku VI Rozporządzenia Wykonawczego 1423/2013. Ponadto przedstawiono referencje pomiędzy pozycjami sprawozdania z sytuacji finansowej pochodzącymi ze sprawozdania finansowego, a ujawnionymi elementami funduszy własnych.

Tabela 1. Struktura funduszy własnych

Kapitał podstawowy Tier I: Instrumenty i kapitały rezerwowe		31.12.2016	Referencja
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane ažio emisyjne	56 331 898	Zobowiązania i kapitały własne XIII.
	w tym: akcje zwykłe	56 331 898	Zobowiązania i kapitały własne XIII.
3	Skumulowane inne całkowite dochody i pozostałe kapitały rezerwowe	65 231 231	Zobowiązania i kapitały własne XIV. i XVI.
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	121 563 129	-
Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne			
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	-20 423	-
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego (kwota ujemna)	- 6 201 233	Aktywa XI.
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	- 6 221 656	-
29	Kapitał podstawowy Tier I	115 341 473	-
Kapitał dodatkowy Tier I: instrumenty			
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	0	-
Kapitał dodatkowy Tier I: korekty regulacyjne			
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I	0	-
44	Kapitał dodatkowy Tier I	0	-
45	Kapitał Tier I (kapitał Tier I = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	115 341 473	-
Kapitał Tier II: instrumenty i rezerwy			
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	0	-
Kapitał Tier II: korekty regulacyjne			
57	Całkowite korekty regulacyjne w Kapitale Tier II	0	-
58	Kapitał Tier II	0	-
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	115 341 473	-
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	268 264 404	-

Współczynniki i bufor kapitałowe			
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	43,00	-
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	43,00	-
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	43,00	-
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust 1. lit a) powiększony o wymogi utrzymania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego jak również bufora ryzyka systemowego oraz bufora instytucji o znaczeniu systemowym wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko	1,25	-
65	w tym: wymóg utrzymania bufora zabezpieczającego	1,25	-
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	35,00	-

2.2. Opis głównych cech instrumentów w kapitale podstawowym Tier I i instrumentów dodatkowych w Tier I oraz instrumentów w kapitale Tier II emitowanych przez instytucję. Pełne warunki dotyczące wszystkich instrumentów w kapitale podstawowym Tier I, instrumentów dodatkowych w Tier I oraz instrumentów w kapitale Tier II

Opis głównych cech instrumentów w kapitale podstawowym Tier I zgodnie z art. 3 Rozporządzenia 1423/2013 (Tabela 2).

CDM Pekao S.A. nie posiada instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I oraz instrumentów w kapitale Tier II.

Tabela 2. Główne cechy instrumentów w kapitale Tier I

Nr	Seria/emisja	A	B	C	D
1.	Emitent	CDM Pekao S.A.:	CDM Pekao S.A.:	CDM Pekao S.A.:	CDM Pekao S.A.:
2.	Unikatowy identyfikator	00000001-00030001	00000001-01564303	00000001-00079752	00000001-00143102
3.	Prawo lub prawa właściwe, którym podlega instrument	Prawo polskie	Prawo polskie	Prawo polskie	Prawo polskie
<i>Ujmowanie w kapitale regulacyjnym</i>					
4.	Zasady przejściowe określone w Rozporządzeniu CRR	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I
5.	Zasady określone w Rozporządzeniu CRR obowiązujące w okresie przejściowym.	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I
6.	Kwalifikowalne na poziomie jednostkowym lub (sub) skonsolidowanym/ na poziomie jednostkowym oraz (sub) skonsolidowanym	Poziom jednostkowy	Poziom jednostkowy	Poziom jednostkowy	Poziom jednostkowy
7.	Rodzaj instrumentu	Akcje imienne zwykłe	Akcje imienne zwykłe	Akcje imienne zwykłe	Akcje imienne zwykłe
8.	Kwota uznana w kapitale regulacyjnym, na dzień 31.12.2016 r.	930 031 PLN	48 493 393 PLN	2 472 312 PLN	4 436 162 PLN
9.	Wartość nominalna instrumentu	31,00 PLN	31,00 PLN	31,00 PLN	31,00 PLN
9a.	Cena emisyjna	31,00 PLN	31,00 PLN	31,00 PLN	31,00 PLN

9b.	Cena wykupu	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
10.	Kwalifikacja księgowa	Kapitał zakładowy	Kapitał zakładowy	Kapitał zakładowy	Kapitał zakładowy
11.	Pierwotna data emisji	19.08.1997	30.10.1997	17.07.1998	14.10.1998
12.	Wieczyste czy terminowe	Wieczysty	Wieczysty	Wieczysty	Wieczysty
13.	Pierwotny termin zapadalności	Brak terminu zapadalności	Brak terminu zapadalności	Brak terminu zapadalności	Brak terminu zapadalności
14.	Opcja wykupu na żądanie emitenta podlegająca wcześniejszemu zatwierdzeniu przez organy nadzoru.	Nie	Nie	Nie	Nie
15.	Termin wykupu opcjonalnego, terminy wykupu warunkowego oraz kwota wykupu	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
16.	Kolejne terminy wykupu, jeżeli dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
<i>Kupony/Dywidendy</i>					
17.	Stała lub zmienna dywidenda/stały lub zmienny kupon	Zmienna dywidenda	Zmienna dywidenda	Zmienna dywidenda	Zmienna dywidenda
18.	Kupon odsetkowy oraz dowolny powiązany wskaźnik	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
19.	Istnienie zapisanych praw do niewypłacenia dywidendy	Nie	Nie	Nie	Nie
20a.	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem terminu)	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe
20b.	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem kwoty)	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe
21.	Istnienie opcji z oprocentowaniem rosnącym lub innej zachęty wykupu	Nie	Nie	Nie	Nie
22.	Nieskumulowane czy skumulowane	Nieskumulowane	Nieskumulowane	Nieskumulowane	Nieskumulowane
23.	Zamienne czy niezamienne	Niezamienne	Niezamienne	Niezamienne	Niezamienne
24.	Jeżeli zamienne, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące zamianę	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
25.	Jeżeli zamienne, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
26.	Jeżeli zamienne, wskaźnik konwersji	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
27.	Jeżeli zamienne, zmiana obowiązkowa czy opcjonalna	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
28.	Jeżeli zamienne, należy określić rodzaj instrumentu, na który można dokonać zamiany	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
29.	Jeżeli zamienne, należy określić emitenta instrumentu, na który dokonuje się zamiany	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
30.	Odpisy obniżające wartość	Nie	Nie	Nie	Nie
31.	W przypadku odpisu obniżającego wartość, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące odpis obniżający wartość	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
32.	W przypadku odpisu obniżającego wartość, w pełni czy częściowo.	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy

33.	W przypadku odpisu obniżającego wartość, trwale czy tymczasowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
34.	W przypadku tymczasowego odpisu obniżającego wartość, opis mechanizmu odpisu obniżającego wartość	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
35.	Pozycja w hierarchii podporządkowania w przypadku likwidacji (należy określić rodzaj instrumentu bezpośrednio uprzywilejowanego w odniesieniu	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
36.	Niezgodne cechy przejściowe	Nie	Nie	Nie	Nie
37.	Jeżeli tak, należy określić niezgodne cechy.	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy

2.3. Informacje na temat charakteru i kwot następujących pozycji: każdego filtru ostrożnościowego stosowanego zgodnie z art. 32-35; każdego odliczenia dokonanego zgodnie z art. 36, 56 oraz 66; pozycji nieodliczonych zgodnie z art. 47, 48, 56, 66 oraz 79

Przy obliczaniu kwoty funduszy własnych CDM zgodnie z art. 34 Rozporządzenia CRR w odniesieniu do posiadanych akcji Giełdy Papierów Wartościowych S.A. oraz obligacji Skarbu Państwa serii WZ0119 wycenianych według wartości godziwej stosuje wymogi art. 105 Rozporządzenia CRR i odlicza korektę ostrożnej wyceny w kwocie 20 423 zł od kapitału podstawowego Tier I.

CDM Pekao S.A. odlicza od pozycji kapitału podstawowego Tier I wartości niematerialne i prawne Spółki w wartości 6 201 233 zł zgodnie z art. 36 Rozporządzenia CRR.

2.4. Wyjaśnienie podstawy służącej do obliczania współczynników kapitałowych obliczonych z wykorzystaniem elementów funduszy własnych ustalonych na podstawie innej niż podstawa określona w Rozporządzeniu CRR

CDM Pekao S.A. nie stosuje współczynników kapitałowych obliczonych z wykorzystaniem elementów funduszy własnych ustalonych na podstawie innej niż podstawa określona w Rozporządzeniu CRR.

3. Wymogi kapitałowe

3.1. Opis metody stosowanej przez CDM Pekao S.A. do oceny adekwatności kapitału wewnętrznego w celu wsparcia bieżącej i przyszłej działalności Spółki

Proces oceny kapitału wewnętrznego stanowi integralną część systemu zarządzania CDM oraz podejmowania decyzji o charakterze zarządczym. Uwzględnia on strategię działania CDM, jest zintegrowany z systemem zarządzania ryzykiem, procesem planowania finansowego oraz stanowi nieodłączną część podejmowania decyzji zarządczych. Proces wyznaczania kapitału wewnętrznego jest adekwatny do charakteru, skali i złożoności działalności Spółki.

Proces obejmuje szacowanie i utrzymywanie właściwego poziomu kapitału wewnętrznego, który uwzględnienia profil ryzyka i gwarantuje bezpieczeństwo prowadzonej działalności CDM.

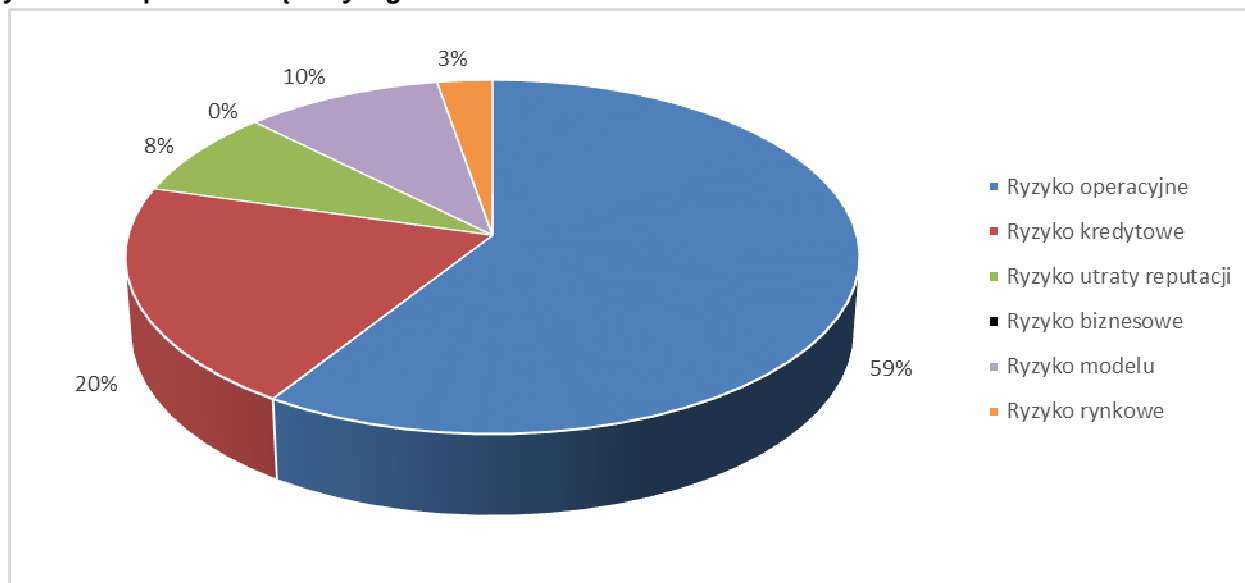
W celu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, CDM stosuje zasady określone dla wyliczania wymogów kapitałowych filara I i opracowane wewnętrznie metodologie szacowania kapitału wewnętrznego z tytułu poszczególnych kategorii ryzyka, które z założenia odzwierciedlają rzeczywisty profil ryzyka Spółki:

- 1) **ryzyko operacyjne** – metodyka pomiaru ryzyka operacyjnego oparta na analizie scenariuszowej,

- 2) **ryzyko kredytowe** – metodyka pomiaru ryzyka kredytowego zgodna z metodologią wyliczania ekspozycji na ryzyko filara I,
- 3) **ryzyko biznesowe:**
 - **ryzyko wyniku finansowego i ryzyko wynikające ze zmian warunków makroekonomicznych** – metodyka pomiaru oparta na modelu oszacowania odchylenia wartości *Earning at Risk* od wartości budżetowanej,
 - **ryzyko projektów** – metodyka oparta na oszacowaniu potencjalnej straty i kosztu działań mitygujących, które Spółka może ponieść w wyniku realizacji scenariuszy krytycznych dla prowadzonych przez CDM Pekao S.A. projektów kluczowych,
- 4) **ryzyko utraty reputacji** – metodyka pomiaru ryzyka reputacji oparta o wynik testów warunków skrajnych, ocenę zarządczą oraz wskaźniki służące monitorowaniu ryzyka reputacji.
- 5) **ryzyko rynkowe** – metodologia pomiaru ryzyka rynkowego oparta na metodzie wartości zagrożonej (Value at Risk).
- 6) **ryzyko modelu** – metodyka pomiaru ryzyka oparta na modelu ujęcia prognostycznego narzutu na kapitały wewnętrzne z tytułu ryzyka biznesowego, operacyjnego, rynkowego i utraty reputacji.

Kapitał wewnętrzny stanowi sumę kapitałów wewnętrznych z tytułu istotnych, mierzalnych kategorii ryzyka. Na dzień 31.12.2016 r. kapitał wewnętrzny wyniósł 27 343 888 zł.

Wykres 1. Kapitał wewnętrzny wg stanu na 31.12.2016 r.

Proces oceny kapitału wewnętrznego jest na bieżąco dostosowywany do zmian w działalności prowadzonej przez Spółkę, jak również podlega regularnym przeglądom, przeprowadzanym nie rzadziej niż raz do roku, których celem jest dostosowanie systemu zarządzania ryzykiem w Spółce do charakterystyki działalności prowadzonej przez CDM Pekao S.A. i identyfikowanych ryzyk.

Zarząd CDM odpowiada za funkcjonowanie procesu oceny kapitału wewnętrznego, a Rada Nadzorcza CDM monitoruje skuteczność tego procesu w Spółce.

W 2016 roku nie wystąpiła potrzeba tworzenia dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych, określonych na podstawie przeglądu nadzorczego, o którym mowa w art. 104 ust 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE.

3.2. Wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego

W celu wyliczenia wartości ekspozycji ważonej ryzykiem z tytułu ryzyka kredytowego w CDM stosowana była metoda standardowa, określona w części trzeciej tytuł II (Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego) rozdział 2 (Metoda standardowa) Rozporządzenia CRR.

CDM nie stosuje metody wewnętrznych ratingów (IRB).

Na dzień 31 grudnia 2016 roku wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego (8% ekspozycji ważonych ryzykiem, określonych w art. 112 Rozporządzenia CRR) w podziale na klasy aktywów przedstawia Tabela 3.

Tabela 3. Ekspozycje ważone ryzykiem

Lp.	Klasy ekspozycji	8% ekspozycji ważonej ryzykiem w zł
I. Aktywa w podziale na ekspozycje:		5 516 316
1	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych.	-
2	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych.	1
3	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego.	19
4	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju.	-
5	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych.	-
6	Ekspozycje wobec instytucji.	279 550
7	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw.	402 262
8	Ekspozycje detaliczne.	1 073 288
9	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach.	-
10	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania.	51 300
11	Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem.	-
12	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych.	-
13	Pozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne.	-
14	Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową.	-
15	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	-
16	Ekspozycje kapitałowe.	42 141
17	Inne ekspozycje.	3 667 755
II. Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu wkładu do funduszu kontrahenta centralnego na wypadek niewykonania zobowiązania		53 357
Razem:		5 569 674

W dniu 18.08.2015 r. Spółka uzyskała zgodę na niestosowanie wymogów zawartych w art. 113 ust. 1 Rozporządzenia w odniesieniu do ekspozycji CDM wobec kontrahenta - Banku Pekao S.A., który w stosunku do CDM jest jednostką dominującą. Udzielona zgoda zezwoliła na przypisanie ekspozycjom wobec Banku Pekao S.A. wagi ryzyka równej 0% oraz wyłącznie przedmiotowych ekspozycji spod rygoru limitu dużych ekspozycji.

3.3. Wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka walutowego obliczone zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. c) Rozporządzenia CRR

Spółka, zgodnie z przyjętą Polityką inwestycyjną w CDM Pekao S.A. i apetytem na ryzyko, nie akceptuje ryzyka cen instrumentów finansowych związanych z portfelem handlowym i nie posiada instrumentów zaliczanych do portfela handlowego.

Występowanie pozycji gotówkowej CDM we własnych środkach pieniężnych w walutach obcych, wynika z rozliczania pobieranej od klientów CDM prowizji związanej z obrotem instrumentami finansowymi na zagranicznych rynkach giełdowych, sprzedażą euroobligacji oraz innymi ewentualnymi płatnościami wynikającymi z bieżącej działalności Spółki. Dopuszcza się utrzymywanie depozytów niezbędnych do składania, w imieniu klientów, zleceń na rynkach zagranicznych.

CDM Pekao S.A. wylicza wymóg kapitałowy w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka walutowego zgodnie z częścią trzecią tytułu IV (Wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego) rozdział 3 (Wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka walutowego) Rozporządzenia CRR.

Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych obliczonego zgodnie z przepisami art. 92 ust. 3 lit. c) Rozporządzenia CRR dla ryzyka walutowego na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosi 0 zł.

3.4. Wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego

W CDM w celu wyliczenia wymogu kapitałowego w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego stosowana była metoda standardowa, o której mowa w części III (Wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego) rozdział 3 Rozporządzenia CRR.

CDM spełnia kryteria, o których mowa w art. 320 Rozporządzenia CRR oraz standardy zarządzania ryzykiem określone w art. 74 i 85 dyrektywy 2013/36/UE kwalifikujące Spółkę do możliwości stosowania metody standardowej.

Na dzień 31.12.2016 r. wartość wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego w CDM wyniosła 15 891 479 zł.

4. Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta

Spółka w 2016 r. posiadała ekspozycje wobec kwalifikującego się kontrahenta centralnego - KDPW_CCP S.A. z tytułu pośrednictwa CDM w nabywaniu przez klientów instrumentów pochodnych. Spółka stosuje metodę, o której mowa w art. 308 Rozporządzenia CRR, do kalkulacji ekspozycji na ryzyko z tytułu wkładu do funduszu kontrahenta centralnego na wypadek niewykonania zobowiązania. Metoda wyznaczania kapitału wewnętrznego na ekspozycje wobec kwalifikującego się kontrahenta centralnego jest tożsama z metodą I filarową.

5. Bufory kapitałowe

Tabela 4 przedstawia rozkład ekspozycji CDM na potrzeby wyliczania bufora antycyklicznego.

Tabela 4. Geograficzny rozkład ekspozycji CDM na potrzeby wyliczania bufora antycyklicznego

Państwo	Wartość ekspozycji	Procentowy udział w ekspozycji całkowitej	Wskaźnik bufora antycyklicznego
Polska	980 463 662	99,1%	0%
Belgia	9 291 840	0,9%	0%
Szwecja	39 707	0,0%	1,5%
Malta	19 163	0,0%	0%
Włochy	13 004	0,0%	0%

USA	8 229	0,0%	0%
Cypr	8 023	0,0%	0%
Niemcy	5 809	0,0%	0%
Szwajcaria	3 193	0,0%	0%
Luksemburg	2 070	0,0%	0%
Ukraina	1 044	0,0%	0%
Francja	464	0,0%	0%
Liechtenstein	450	0,0%	0%
Austria	200	0,0%	0%
Norwegia	200	0,0%	1,5%
Finlandia	150	0,0%	0%
Nowa Zelandia	50	0,0%	0%
Razem	989 857 258	100,0%	-

W Tabeli 5 zaprezentowano kwotę specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego

Tabela 5. Kwota specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego

		31.12.2016 r.
010	Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	989 857 258
020	Specyficzny dla instytucji wskaźnik bufora antycyklicznego (%)	0,00
030	Wymóg w zakresie specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego	-

6. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego

Nie dotyczy

7. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego

7.1. Stosowana w rachunkowości definicja pozycji przeterminowanych i o utraconej wartości

7.1.1. Aktywa finansowe

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Utrata wartości składnika lub grupy aktywów finansowych zostanie poniesiona wyłącznie wtedy, gdy istnieją obiektywne dowody utraty wartości na skutek wydarzeń, które nastąpiły po początkowym ujęciu danego składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz gdy zdarzenia mają wpływ na oczekiwane przepływy pieniężne dotyczące tych aktywów, a przepływy te można wiarygodnie oszacować.

Do obiektywnych przesłanek utraty wartości aktywów finansowych Spółka zalicza informacje, między innymi, o następujących zdarzeniach powodujących stratę:

- znaczące trudności finansowe emitenta lub dłużnika,
- zanik aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych spowodowany trudnościami finansowymi emitenta,
- wysokie prawdopodobieństwo upadłości lub innej reorganizacji finansowej dłużnika.

Jeżeli istnieją obiektywne dowody na utratę wartości aktywów finansowych, kwotę odpisu aktualizacyjnego stanowi różnica między wartością bilansową składnika aktywów a bieżącą

wartością oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej ustalonej przy początkowym ujęciu danego składnika aktywów finansowych. Wartość bilansowa składnika aktywów zostaje pomniejszona o odpisy aktualizujące, a kwota straty obciąża rachunek zysków i strat.

Jeżeli w następnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wystąpieniu utraty wartości, wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany poprzez dokonanie odpowiedniej korekty odpisów aktualizujących. Kwota dokonanego odwrócenia wykazywana jest w rachunku zysków i strat.

Spółka tworzy odpisy aktualizujące należności od klientów z tytułu opłat za prowadzenie rachunków inwestycyjnych w oparciu o analizę wartości aktywów klientów przechowywanych na rachunkach inwestycyjnych, w wysokości oszacowanej wartości należności zagrożonych. Należności uważa się za zagrożone w przypadku gdy wartość aktywów finansowych przechowywanych na rachunku klienta jest niższa od należności z tytułu opłat za prowadzenie rachunku. Wówczas na dzień bilansowy Spółka tworzy odpis aktualizujący, co najmniej w wysokości należności zagrożonej.

7.1.2. Aktywa inne niż aktywa finansowe i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Wartość bilansowa niefinansowych aktywów Spółki, innych niż aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, poddawana jest ocenie na każdy dzień bilansowy w celu stwierdzenia, czy występują przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. W przypadku wystąpienia takich przesłanek Spółka dokonuje szacunku wartości odzyskiwalnej poszczególnych aktywów.

Odpis z tytułu utraty wartości ujmowany jest w momencie, kiedy wartość bilansowa składnika aktywów lub ośrodka generującego środki pieniężne przewyższa jego wartość odzyskiwalną. Odpisy z tytułu utraty wartości ujmowane są w rachunku zysków i strat i wykazywane w pozycji „pozostałe koszty”. Utrata wartości ośrodka generującego środki pieniężne jest, w pierwszej kolejności, ujmowana jako zmniejszenie wartości bilansowej pozostałych aktywów tego ośrodka (grupy ośrodków), na zasadzie proporcjonalnej.

7.1.3. Kalkulacja wartości odzyskiwalnej

Wartość odzyskiwalna, w odniesieniu do należności wycenianych według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu), szacowana jest jako wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych przy użyciu pierwotnej efektywnej stopy procentowej. Należności krótkoterminowe nie podlegają dyskontowaniu.

Wartość odzyskiwalna pozostałych składników aktywów definiowana jest jako wyższa z dwóch wartości: wartości netto możliwej do uzyskania ze sprzedaży danego składnika aktywów oraz jego wartości użytkowej. W trakcie dokonywania kalkulacji wartości użytkowej, przyszłe przepływy pieniężne dyskontowane są przy użyciu stopy procentowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla aktualną rynkową ocenę wartości pieniądza w czasie oraz czynniki ryzyka charakterystyczne dla danego składnika aktywów. W przypadku aktywów, które nie generują niezależnych przepływów pieniężnych, wartość użytkowa szacowana jest dla najmniejszego identyfikowalnego ośrodka generującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów przynależy.

7.1.4. Odwrócenie odpisów z tytułu utraty wartości

Odpisy z tytułu utraty wartości, w odniesieniu do należności wycenianych wg zamortyzowanego kosztu są odwracane, jeśli późniejszy wzrost wartości odzyskiwanej może być obiektywnie przypisany do zdarzenia po dniu ujęcia straty z tytułu utraty wartości.

W pozostałych przypadkach odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest odwracany, jeżeli zmieniły się szacunki przyjęte do wyceny wartości odzyskiwanej.

Odpis z tytułu utraty wartości odwracany jest tylko do wysokości wartości bilansowej składnika aktywów pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne, jaka byłaby wykazana w sytuacji, gdyby odpis z tytułu utraty wartości nie został rozpoznany.

Odpowiedzialność za prawidłowość ustalania wartości godziwej oraz dokonywania odpisów aktualizujących, w tym z tytułu utraty wartości ponoszą dyrektorzy departamentów Spółki zarządzający poszczególnymi aktywami.

7.2. Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego

Spółka nie stosuje korekt z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego.

Zgodnie z art. 1 Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) nr 183/2014 z dnia 20 grudnia 2013 r. uzupełniającego Rozporządzenie CRR w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących określenia sposobu obliczania korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego, przy ustalaniu wartości ekspozycji CDM uwzględnia tylko te kwoty korekt z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego, o które został obniżony kapitał podstawowy Tier I CDM, w celu odzwierciedlenia strat związanych wyłącznie z ryzykiem kredytowym zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości i uznanych jako takie w rachunku zysków i strat niezależnie od tego, czy wynikają one z utraty wartości, korekt wartości czy rezerw na pozycje pozabilansowe.

7.3. Ekspozycja całkowita i średnia miesięczna ekspozycji w podziale na poszczególne kategorie ekspozycji

Biorąc pod uwagę czytelność i wartość użytkową dokumentu dla odbiorców, zakres ujawnień w Tabeli 6 ograniczono do pozycji niezerowych.

Tabela 6. Ekspozycja całkowita i średnia miesięczna ekspozycji w podziale na poszczególne kategorie ekspozycji

Kategoria ekspozycji	Wartość ekspozycji na 31.12.2016 r.	Średnia kwota ekspozycji w 2016 r.
I. Aktywa bilansowe, w tym ekspozycje:	989 857 258	839 810 819
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	71 702 586	69 584 157
Ekspozycje samorządów terytorialnych i władz lokalnych	50	4
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	244	124
Ekspozycje wobec instytucji	829 892 929	672 815 311
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	5 028 273	1 900 478
Ekspozycje detaliczne	36 267 169	3 026 368
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania.	427 501	948 051
Ekspozycje kapitałowe	378 410	357 941
Inne ekspozycje	46 160 096	91 178 385
II. Kwota aktywów bilansowych z tytułu wkładu do funduszu kontrahenta centralnego na wypadek niewykonania zobowiązania	28 672 677	30 855 145
Sumarycznie	1 018 529 934	870 665 964

7.4. Rozkład geograficzny ekspozycji (w zł) w podziale na obszary ważne pod względem istotnych kategorii ekspozycji. Kwoty o utraconej wartości podane w podziale na ważne obszary geograficzne, w tym kwoty korekt o szczególne ryzyko kredytowe związane z każdym obszarem geograficznym

Rozkład geograficzny ekspozycji w podziale geograficznym przedstawia Tabela 7.

Tabela 7. Rozkład geograficzny ekspozycji i korekt

Kategoria	Kraj	Ekspozycja pierwotna	Korekty z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego	Ekspozycja po korektach
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	Polska	71 702 586		71 702 586
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	Polska	50		50
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	Polska	244		244
Ekspozycje wobec instytucji	Polska	829 892 929		829 892 929
Ekspozycje detaliczne	Polska	36 267 169		36 267 169
Ekspozycje kapitałowe	Polska	378 410		378 410
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	Polska	2 410 713	1 984 712	426 001
	Austria	150		150
	Cypr	300		300
	Niemcy	150		150
	Liechtenstein	300		300
	Luksemburg	150		150
	Norwegia	150		150
	Szwecja	300		300
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	Polska	5 112 506	94 003	5 018 503
	Luksemburg	1 770		1 770
	Włochy	8 000		8 000
Inne ekspozycje	Austria	50		50
	Belgia	9 291 840		9 291 840
	Cypr	13 024	5 301	7 723
	Czechy	400	400	0
	Finlandia	400	250	150
	Francja	464		464
	Liechtenstein	150		150
	Luksemburg	850	700	150
	Malta	19 163		19 163

	Niemcy	5 659		5 659
	Norwegia	50		50
	Nowa Zelandia	50		50
	Polska	36 916 256	138 486	36 777 770
	USA	8 229		8 229
	Szwajcaria	3 193		3 193
	Szwecja	39 407		39 407
	Ukraina	1 044		1 044
	Wielka Brytania	400	400	0
	Włochy	5 004		5 004
	Razem	992 081 510	2 224 252	989 857 258

7.5. Rozkład ekspozycji z tytułu funduszy własnych ryzyka kredytowego w zależności od typu kontrahenta, w tym określenie ekspozycji wobec MŚP

Struktura ekspozycji według podziału na typ klienta na dzień 31.12.2016r. (w zł) w zakresie ryzyka kredytowego oraz kontrahenta została przedstawiona w Tabeli 8. Numeracja klas ekspozycji zawarta w nagłówkach kolumn jest zgodna z Tabelą 3.

Biorąc pod uwagę czytelność i wartość użytkową dokumentu dla odbiorców, zakres ujawnień w Tabeli 8 ograniczono do pozycji niezerowych.

Tabela 8. Struktura ekspozycji w zależności od typu kontrahenta

Klasa ekspozycji	1.	2.	3.	6.	7.	8.	10.	16.	17.	Razem
Banki centralne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Institucje kredytowe	-	-	-	821 273 666	-	-	-	-	-	821 273 666
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	71 702 586	50	244	-	-	-	-	-	-	71 702 880
Institucje finansowe inne niż instytucje kredytowe	-	-	-	8 619 263	4 689 676	-	-	98 900	-	13 407 839
w tym: MŚP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Przedsiębiorstwa niefinansowe	-	-	-	-	338 597	-	117 447	279 510	120 501	856 055
w tym: MSP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gospodarstwa domowe	-	-	-	-	-	36 267 169	310 054	-	161 662	36 738 885
w tym: osoby fizyczne	-	-	-	-	-	36 267 169	310 054	-	161 662	36 738 885
w tym: MSP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inne aktywa	-	-	-	-	-	-	-	-	45 877 933	45 877 933
Razem	71 702 586	50	244	829 892 929	5 028 273	36 267 169	427 501	378 410	46 160 096	989 857 258

7.6. Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z tytułu funduszy własnych ryzyka kredytowego z podziałem na kategorie ekspozycji

Tabela 9. Rezydualne terminy zapadalności ekspozycji

Nazwa klasy	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 do 3 miesiąca	Powyżej 3 miesiąca do 1 roku	Powyżej 1 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	24 068 441	-	5 198 875	42 435 270	-	71 702 586
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	50	-	-	-	-	50
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	244	-	-	-	-	244
Ekspozycje wobec instytucji	829 892 929	-	-	-	-	829 892 929
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	4 917 673	-	-	-	110 600	5 028 273
Ekspozycje detaliczne	36 267 169	-	-	-	-	36 267 169
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązań	427 501	-	-	-	-	427 501
Ekspozycje kapitałowe	378 410	-	-	-	-	378 410
Inne pozycje	26 934 245	-	-	-	19 225 851	46 160 096
Razem	922 886 662	-	5 198 875	42 435 270	19 336 451	989 857 258

7.7. Uzgodnienie ekspozycji o utraconej wartości i ekspozycji przeterminowanych według typu klienta i obszarów geograficznych

Tabela 10. Uzgodnienie ekspozycji przeterminowanych oraz korekt z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego według typu klienta (zł)

Klasa ekspozycji	Ekspozycje brutto przeterminowane	Korekta z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego
Przedsiębiorstwa niefinansowe	139 017	21 570
w tym: MSP	-	-
Gospodarstwa domowe	2 273 196	1 963 143
w tym: osoby fizyczne	2 273 196	1 963 143
w tym: MSP	-	-
Razem	2 412 213	1 984 713

Tabela 11. Uzgodnienie ekspozycji przeterminowanych oraz korekt z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego według obszarów geograficznych

Kraj	Ekspozycje brutto przeterminowane	Korekta z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego
Polska	2 410 713	1 984 713
Austria	150	-
Cypr	300	-
Niemcy	150	-

Liechtenstein	300	-
Luksemburg	150	-
Norwegia	150	-
Szwecja	300	-
Razem	2 412 213	1 984 713

7.8. Uzgodnienie zmian odpisów

CDM w ekspozycjach na ryzyko kredytowe na dzień 31.12.2016 roku uwzględnił odpisy z 31.12.2015 roku. Zgodnie z art. 1 Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 183/2014 z dnia 20 grudnia 2013 r., stanowiącego uzupełnienie do Rozporządzenia CRR, w korektach z tytułu ryzyka szczególnego Spółka uwzględniła tylko te odpisy, które zostały uwzględnione w kapitale Tier I.

Uzgodnienie zmian odpisów przedstawia Tabela 12.

Tabela 12. Uzgodnienie zmian odpisów

Zmiana stanu odpisów aktualizujących należności	01.01.2016 do 31.12.2016	01.01.2015 do 31.12.2015
1. Odpisy aktualizujące należności od klientów		
a) stan na początek okresu	2 024 481	1 846 760
- zwiększenie	2 253 690	2 169 149
- wykorzystanie	1 805 179	1 607 396
- rozwiązanie	305 434	384 032
b) stan na koniec okresu	2 167 558	2 024 481
2. Odpisy aktualizujące należności od emitentów papierów wartościowych		
a) stan na początek okresu	267 098	359 408
- zwiększenie	20 552	109 993
- wykorzystanie	68 163	160 544
- rozwiązanie	25 716	41 759
b) stan na koniec okresu	99 582	267 098
3. Odpisy aktualizujące pozostałe należności		
a) stan na początek okresu	155 660	25 865
- zwiększenie	31 262	176 446
- wykorzystanie	0	24 008
- rozwiązanie	64 452	22 643
b) stan na koniec okresu	122 470	155 660
Stan odpisów aktualizujących należności na koniec okresu	2 384 217	2 714 337

8. Aktywa wolne od obciążeń

Spółka na koniec 2016 r. posiadała obligacje skarbowe wniesione w formie zabezpieczenia do KDPW_CCP S.A. jako wpłaty:

- do funduszy na wypadek niewykonania zobowiązania,
- na wstępny depozyt rozliczeniowy.

Tabela 13. Informacje o obciążeniach aktywów

	Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń	Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń
Aktywa CDM	18 265 091,91		970 033 193,96	
Instrumenty kapitałowe	-	-	378 410,00	378 410,00
Dłużne papiery wartościowe	18 265 091,91	18 270 840,00	67 789 188,32	67 800 090,00
Inne aktywa	-		901 865 595,64	

9. Korzystanie z ECAI (zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej) i agencji kredytów eksportowych

9.1. Nazwy ECAI (zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej) i agencji kredytów eksportowych

W 2016 roku w ramach kalkulacji kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem dla ryzyka kredytowego CDM korzystał z ocen wiarygodności kredytowej przyznanych przez następujące zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej:

- Fitch Ratings Limited,
- Standard and Poor's Ratings Services,
- Moody's Investors Service.

9.2. Kategorie ekspozycji, do których stosuje się poszczególne ECAI lub agencje kredytów eksportowych

Spółka stosowała oceny wiarygodności kredytowej nadawane przez zewnętrzne instytucje wiarygodności kredytowej dla ekspozycji wobec instytucji.

9.3. Opis procesu stosowanego do przenoszenia oceny kredytowej emitenta i oceny kredytowej emisji na pozycje spoza portfela handlowego

Aktualność ocen wiarygodności kredytowej ECAI dla ekspozycji wobec podmiotów posiadających ocenę wiarygodności kredytowej monitorowana jest w trybie miesięcznym i w przypadku jej zmiany, uwzględniana przy wyliczaniu ekspozycji na ryzyko w danym dniu. Dodatkowo każda nowa ekspozycja kwalifikowana jest do określonej klasy ekspozycji z uwzględnieniem posiadania oceny wiarygodności kredytowej lub jej braku.

CDM korzysta w pierwszej kolejności z ocen wiarygodności kredytowej przypisanej konkretnej ekspozycji, a w przypadku braku oceny konkretnej ekspozycji - CDM korzysta z ocen wiarygodności kredytowej przypisanej emitentowi.

Jeżeli dostępne są dwie oceny kredytowe sporządzone przez wyznaczone ECAI, a każda z nich odpowiada innej wadze ryzyka danej pozycji z ratingiem, wówczas przypisuje się wyższą z tych wag ryzyka. Jeżeli dostępne są trzy oceny kredytowe sporządzone przez wyznaczone ECAI dla danej pozycji z ratingiem, wówczas uwzględnia się środkową wagę ryzyka.

9.4. Przyporządkowanie ocen wiarygodności kredytowej przyznanych przez każdą z zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej i agencji kredytów eksportowych do odpowiednich stopni wiarygodności kredytowej

CDM w celu określenia wagi ryzyka wynikającej z nadanych ocen kredytowych uznanych ECAI stosuje standardowy system przyporządkowywania ocen określony w Sekcji 3 Rozdziału 2 tytułu II części trzeciej CRR oraz w przepisach Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) 2016/1799 z dnia 7 października 2016 r. (w szczególności art. 16 dotyczący związku kategorii ratingowych każdej ECAI ze stopniami jakości kredytowej).

9.5. Wartość ekspozycji oraz wartość ekspozycji po ograniczeniu ryzyka kredytowego związanych z każdym stopniem jakości kredytowej, a także kwoty pomniejszające fundusze własne

W dniu 18.08.2015 r. Spółka uzyskała zgodę na niestosowanie wymogów zawartych w art. 113 ust. 1 Rozporządzenie CRR w odniesieniu do ekspozycji CDM wobec kontrahenta - Banku Pekao S.A., który w stosunku do CDM jest jednostką dominującą.

Udzielona zgoda zezwoliła na przypisanie ekspozycjom wobec Banku Pekao S.A. wagi ryzyka równej 0%. W związku z tym CDM posiada wyłącznie ekspozycje wobec instytucji związane z drugim stopniem jakości kredytowej i ich wartość na dzień 31.12.2016 r. wyniosła 9 186 913 zł. Spółka nie stosuje technik ograniczania ryzyka kredytowego.

10. Ekspozycja na ryzyko rynkowe

10.1. Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego

CDM wylicza wymóg kapitałowy w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka walutowego zgodnie z częścią trzecią tytułu IV (Wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego) rozdział 3 (Wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka walutowego) Rozporządzenia CRR.

Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych obliczonego zgodnie z przepisami art. 92 ust.3 lit. c) Rozporządzenia CRR dla ryzyka walutowego na dzień 31.12.2016 roku wyniosła 0 zł.

W związku z brakiem posiadanych przez CDM instrumentów w ramach portfela handlowego wymóg w zakresie ryzyka pozycji, ryzyka rozliczenia oraz ryzyka cen towarów wynosi 0 zł.

10.2. Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu szczególnego ryzyka stopy procentowej związanego z pozycjami sekurytyzacyjnymi

CDM w 2016r. nie posiadał pozycji sekurytyzacyjnych.

11. Ryzyko operacyjne

11.1. Metody oceny wymogów w zakresie funduszy własnych dla ryzyka operacyjnego, do których kwalifikuje się dana instytucja

W CDM w celu wyliczenia wymogu kapitałowego w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień 31.12.2016 r. stosowana była metoda standardowa, zgodnie z tytułem III (Wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego) rozdział 3 (Metoda standardowa) Rozporządzenia CRR. CDM nie stosuje metod zaawansowanego pomiaru ryzyka operacyjnego.

CDM spełnia kryteria, o których mowa w art. 320 Rozporządzenia CRR oraz standardy zarządzania ryzykiem określone w art. 74 i 85 dyrektywy 2013/36/UE kwalifikujące Spółkę do możliwości stosowania metody standardowej.

Na dzień 31.12.2016 r. wartość wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego w CDM wyniosła 15 891 479 zł.

12. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym

12.1. Akcje/udziały zakupione ze względów strategicznych

CDM posiada akcje Pracowniczego Towarzystwa Emerytalnego „Nowy Świat” S.A. z siedzibą w Warszawie, które zostały zaliczone do portfela instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży. Akcje nie posiadają numeru ISIN. Zgodnie z przyjętymi w CDM zasadami rachunkowości, udziałowe instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży, dla których brak jest aktywnego rynku lub możliwości uzyskania danych obserwowalnych, wyceniane są w cenie nabycia, skorygowanej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.

Wartość akcji Pracowniczego Towarzystwa Emerytalnego Nowy Świat S.A. na dzień 31.12.2016 roku wynosiła 98 900 zł, a wartość akcji odpowiada ich wartości nominalnej. PTE nie wykazuje w swoich sprawozdaniach wyniku finansowego. Wszelkie "zyski lub straty" uwzględniane są w wycenie jednostek uczestnictwa uczestników Pracowniczego Programu Emerytalnego. Taka specyfika przemawia za przyjęciem metody wyceny tych instrumentów w cenie nabycia. Nie zachodzą przesłanki utraty wartości niniejszych akcji.

CDM Pekao S.A. posiada również 7 000 akcji Giełdy Papierów Wartościowych S.A., z siedzibą w Warszawie, które zostały zaliczone do portfela instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży. Akcje są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Wartość bilansowa akcji GPW S.A. na dzień 31.12.2016 r. wynosiła 279 510 zł i odpowiada wycenie rynkowej.

12.2. Akcje/udziały zakupione w celu osiągnięcia zysków kapitałowych zaklasyfikowane jako przeznaczone do obrotu

Spółka zgodnie z przyjętą Polityką inwestycyjną w CDM i apetytem na ryzyko nie akceptuje ryzyka cen instrumentów finansowych związanych z portfelem handlowym.

CDM w 2016 roku nie zakupił akcji/udziałów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu w celu osiągnięcia zysków kapitałowych.

Spółka nie posiada portfela handlowego.

12.3. Rodzaje, charakter i kwoty ekspozycji w kapitałowych papierach wartościowych

Tabela 14. Ekspozycje w kapitałowych papierach wartościowych

Ekspozycje w kapitałowych papierach wartościowych.						
Nazwa	Rodzaj	Siedziba	Przedmiot działalności	Wartość bilansowa w zł	Udział w kapitale (%)	Udział w głosach na WZA (%)
Pracownicze Towarzystwo Emerytalne „Nowy Świat” S.A.	Akcje	Warszawa	Zarządzanie Pracowniczym Funduszem Emerytalnym	98 900	19,78	19,78
Giełda Papierów Wartościowych S.A.	Akcje	Warszawa	Obrót publiczny papierami wartościowymi	279 510	0,02	0,01

12.4. Zrealizowane zyski lub straty ze sprzedaży i likwidacji w ujęciu skumulowanym w danym okresie

W 2016 roku CDM nie realizował zysków lub strat ze sprzedaży i likwidacji w ujęciu skumulowanym w zakresie ekspozycji kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym.

12.5. Kwota ogółem niezrealizowanych zysków lub strat, łączne niezrealizowane zyski lub straty z przeszacowania oraz inne pozycje o podobnym charakterze zaliczane do funduszy podstawowych lub uzupełniających

Kapitał z aktualizacji wyceny w CDM odzwierciedla zyski wynikające z wyceny instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży do wartości godziwej, aż do momentu sprzedaży składnika aktywów finansowych, kiedy skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w kapitale z aktualizacji wyceny ujmuje się w rachunku zysków i strat.

W 2016 roku Spółka rozpoznawała korekty aktualizujące wartość w zakresie papierów kapitałowych jedynie w stosunku do posiadanych akcji spółki GPW S.A., które są wyceniane przy zastosowaniu wartości godziwej, zgodnie z poziomem 1 wartości godziwej (ceny notowane z aktywnych rynków dla identycznych aktywów) oraz z tytułu obligacji WZ0119 należących do portfela płynnościowego w ramach portfela niehandlowego, także wycenianych do wartości godziwej, zgodnie z poziomem 1. Ww. instrumenty zostały zakwalifikowane jako instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży, a zyski lub straty wynikające ze zmiany ich wartości godziwej odnoszone są na kapitał z aktualizacji wyceny.

Według stanu na 31.12.2016 r. Spółka nie uwzględniała kapitału z aktualizacji wyceny w funduszach własnych.

13. Ekspozycje na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym

Spółka wdrożyła system identyfikacji i oceny ryzyka zmian stóp procentowych instrumentów finansowych w portfelu niehandlowym. Funkcjonujący system zarządzania ryzykiem rynkowym obejmuje następujące kategorie ryzyka:

- ryzyko stóp procentowych – ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub negatywnej zmiany wyniku finansowego w konsekwencji wrażliwości na zmiany stóp procentowych.
- ryzyko cen instrumentów w portfelu niehandlowym – ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub negatywnej zmiany wyniku finansowego w konsekwencji wrażliwości na zmiany cen instrumentów finansowych.

W portfelu niehandlowym źródła ryzyka stóp procentowych mogą stanowić:

- obligacje skarbowe – utrzymywane do terminu zapadalności lub dostępne do sprzedaży,
- lokaty terminowe – utrzymywane w bankach zdefiniowanych w Polityce Inwestycyjnej w CDM Pekao S.A.

W pomiarze ryzyka zmian stóp procentowych w portfelu niehandlowym wykorzystywane są następujące miary ryzyka:

- luka stopy procentowej (luka przeszacowania),
- wrażliwość wyniku odsetkowego,
- wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału,
- kapitał wewnętrzny,
- testy warunków skrajnych.

Kontrola ryzyka polega na ustanowieniu limitów i wartości ostrzegawczych, których celem jest utrzymanie ryzyka na bezpiecznym poziomie i ich kontroli w ramach apetytu na ryzyko Spółki.

Ograniczanie ryzyka stopy procentowej w portfelu niehandlowym w CDM Pekao S.A. polega na aktywnym kształtowaniu profilu ryzyka rynkowego poprzez sterowanie działalnością inwestycyjną Spółki. Zawarcie transakcji na rachunek własny Spółki może nastąpić wyłącznie zgodnie z założeniami obowiązującej *Polityki Inwestycyjnej CDM Pekao S.A.* Zasadniczym założeniem Polityki Inwestycyjnej jest lokowanie środków w instrumentach o niskim ryzyku, w celu maksymalizacji bezpieczeństwa środków i zapewnienia ich płynności przy jednoczesnym zapewnieniu wyższych stóp zwrotu niż w przypadku instrumentów krótkookresowych. Działalność własna przewiduje inwestowanie wolnych środków pieniężnych w lokaty bankowe oraz w instrumenty dłużne utrzymywane do terminu zapadalności.

Zawarcie transakcji na rachunek własny CDM może nastąpić wyłącznie przy zachowaniu maksymalnych limitów zaangażowania środków pieniężnych Spółki w instrumenty finansowe wprowadzonych w Spółce uchwałą Rady Nadzorczej.

Elementem ograniczania ryzyka na bazie ex ante jest proces planowania finansowego.

14. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne

W 2016 r. CDM nie posiadał ekspozycji sekurytyzacyjnych.

15. Polityka w zakresie wynagrodzeń

15.1. Proces ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń

Zasady dotyczące zmiennych składników wynagrodzeń dla pracowników zajmujących stanowiska kierownicze w CDM zostały określone w Polityce oraz Regulaminie zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w CDM Pekao S.A., określonych przez Zarząd CDM i zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą CDM.

Treść ww. regulacji wewnętrznych CDM została opracowana z uwzględnieniem obowiązujących przepisów prawa, w tym *rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 grudnia 2011 r. w sprawie zasad ustalania przez dom maklerski polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze* (Rozporządzenie), a także z uwzględnieniem przepisów *Rozporządzenia delegowanego Komisji Europejskiej (UE) NR 604/2014 z dnia 4 marca 2014 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych w odniesieniu do kryteriów jakościowych i właściwych kryteriów ilościowych ustalania kategorii pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka instytucji*. Treść regulacji uwzględnia ponadto zasady dotyczące zmiennych składników wynagrodzeń przyjęte w grupie kapitałowej Banku Pekao S.A.

Polityka oraz Regulamin zmiennych składników wynagrodzeń dla kadry kierowniczej CDM Pekao S.A. określają m.in. zasady wyboru stanowisk objętych systemem zmiennych składników wynagrodzeń, zasady ustalania proporcji zmiennego składnika wynagrodzeń do stałego składnika wynagrodzeń, a także zasady wypłaty zmiennych składników wynagrodzeń. Począwszy od 2016 r. CDM stosuje zasadę puli bonusowej dla stanowisk objętych systemem zmiennych składników wynagrodzeń. Wartość puli jest określana na początku roku w odniesieniu do budżetu Spółki, a jej końcowa wysokość jest uzależniona od zysku operacyjnego netto Spółki, natomiast wypłata – od czynników finansowych i czynników ryzyka.

Polityka i Regulamin zmiennych składników wynagrodzeń podlegają opiniowaniu Komitetu ds. Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej CDM Pekao S.A. oraz nadzorowi Rady Nadzorczej CDM Pekao S.A. W 2016 roku Komitet działał w składzie trzech członków, powołanych spośród członków Rady Nadzorczej CDM Pekao S.A. W 2016 roku odbyły się trzy posiedzenia Komitetu.

W oparciu o „Zasady Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych” wydane przez Komisję Nadzoru Finansowego, w Spółce dostosowano ponadto zasady określające wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej. W dniu 31 marca 2015 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie CDM Pekao S.A. podjęło uchwałę określającą zasady wynagradzania członków Rady Nadzorczej, zgodnie z którymi:

- członkiem Rady Nadzorczej niespełniającym warunków niezależnego członka Rady Nadzorczej, określonych w Statucie, nie przysługuje wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej,
- niezależnym członkom Rady Nadzorczej przysługuje wynagrodzenie za każdy udział w posiedzeniu Rady Nadzorczej oraz w posiedzeniu Komitetu Audytu Rady Nadzorczej.

Odstąpienie przez CDM Pekao S.A. od wynagradzania wszystkich członków Rady Nadzorczej (poza niezależnymi członkami Rady Nadzorczej), pozostaje bez wpływu na przestrzeganie przez Spółkę zasady transparentności wyrażonej w § 29 ust. 3 Zasad Ładu Korporacyjnego, której realizacja jest zapewniona przez:

- ujawnianie informacji o zasadach wynagradzania członków Rady Nadzorczej obowiązujących w CDM Pekao S.A. na stronie internetowej Spółki i jest dostępna dla wszystkich członków organów statutowych Spółki.
- zasadę, że wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji w Radzie Nadzorczej stanowi jedynie świadczenie, jakie CDM Pekao S.A. może przekazać Członkowi Rady Nadzorczej, spełniającemu kryteria niezależności z tytułu pełnionej funkcji.

Sposób ukształtowania wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej w CDM Pekao S.A., w tym odstąpienie od wynagradzania dla Członków Rady Nadzorczej niespełniających kryterium niezależności, jest zgodny z zasadą transparentności i prawidłowo wypełnia normy określone w § 29 Zasad Ładu Korporacyjnego.

15.2. Powiązanie między wynagrodzeniem a wynikami

Wynagrodzenia zmienne członków Zarządu, osób odpowiedzialnych za wyniki biznesowe Spółki oraz osób zajmujących stanowiska kierownicze są powiązane z długoterminowymi wynikami Spółki,

Zasady te są określone w przyjętych w Spółce Polityce i Regulaminie zmiennych składników wynagrodzeń dla osób zajmujących stanowiska kierownicze w CDM Pekao S.A. oraz Regulaminie Wynagradzania dla pozostałych pracowników.

W przypadku osób zajmujących kluczowe stanowiska kierownicze, przy przyznawaniu zmiennego składnika wynagrodzeń bierze się pod uwagę:

- ocenę efektów pracy danego pracownika (kryteria finansowe i niefinansowe) w odniesieniu do ogólnych wyników CDM Pekao S.A., przy czym ocena jego wyników powinna być oparta o dane z co najmniej 3 ostatnich lat na danym stanowisku, a w przypadku pracowników zatrudnionych krócej niż trzy lata – o dane od momentu nawiązania stosunku pracy,
- ocenę efektywności w realizowaniu zadań przez całą komórkę organizacyjną w odniesieniu do ogólnych wyników CDM Pekao S.A. (kryteria finansowe i niefinansowe),
- ogólne wyniki CDM Pekao S.A. (kryteria finansowe),
- cykl koniunkturalny,

przy czym ogólne wyniki CDM Pekao S.A. powinny uwzględniać ponoszone przez Spółkę ryzyka, w tym ich poziom, koszt kapitału i ograniczenia płynności.

Pracownicy zajmujący stanowiska związane z kontrolą i zarządzaniem ryzykiem są wynagradzani za osiągnięcie celów wynikających z pełnionych przez nich funkcji; w odniesieniu do tych pracowników nie bierze się pod uwagę kryteriów finansowych oraz wyników CDM Pekao S.A.

Jednocześnie Spółka od 2016 roku, w odniesieniu do zmiennych składników wynagrodzeń dla osób na stanowiskach kierowniczych przyjęła podejście oparte na Puli bonusowej. Kształtowanie wysokości Puli bonusowej opiera się na następujących czynnikach:

- wskaźniku realizacji zaplanowanego wyniku finansowego Spółki,
- wybranych kluczowych czynnikach ryzyka operacyjnego i finansowego,
- wybranych kluczowych czynnikach finansowych Spółki.

Ostateczna wysokość Puli oraz propozycja jej podziału jest, zgodnie z kompetencjami, opiniowana przez Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń oraz zatwierdzana przez Radę Nadzorczą CDM Pekao S.A.

15.3. Najważniejsze informacje dotyczące kształtowania wynagrodzeń

Zgodnie z zasadami oraz regulacjami przyjętymi w CDM Pekao S.A., kształtowanie wynagrodzeń ma na celu promowanie stabilnego wzrostu wartości firmy, przy zapewnieniu spójności z przyjętym planem inwestycyjnym oraz ogólnym funkcjonowaniem.

Wysokość stałych składników wynagrodzenia określana jest biorąc pod uwagę:

- sytuację finansową przedsiębiorstwa,
- potrzebę minimalizowania ryzyka i zapewnienia stabilności poprzez zatrzymanie kluczowych pracowników,
- praktyki rynkowe, w oparciu o badania zewnętrznych konsultantów.

Wysokość zmiennych składników wynagrodzeń określana jest corocznie, z uwzględnieniem sytuacji finansowej firmy profilu narażenia na ryzyko Spółki oraz zmiany w otoczeniu Spółki

15.4. Stosunek stałych składników do zmiennych składników wynagrodzeń

Procedura określania proporcji zmiennych do stałych składników wynagrodzenia stanowi załącznik do Regulaminu zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą CDM Pekao S.A.

Maksymalna proporcja zmiennych składników wynagrodzenia do stałych składników wynagrodzenia określana jest corocznie przez Zarząd CDM dla poszczególnych stanowisk objętych systemem zmiennych składników wynagrodzeń, po uzyskaniu opinii Komitetu ds. Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej CDM Pekao S.A. W 2016 roku, podobnie jak w latach poprzednich, przyjęto maksymalną proporcję zmiennych składników wynagrodzeń do stałych w wysokości 100%.

Przy określaniu proporcji dla pracownika uwzględnia się co najmniej:

- stanowisko pracownika i jego miejsce w strukturze organizacyjnej CDM,
- kategorię, do której zalicza się stanowisko pracownika, w tym wpływ na poziom oraz profil ryzyka oraz zakwalifikowanie do grupy stanowisk odpowiedzialnych za zgodność z przepisami prawa,
- wysokość stałych składników wynagrodzenia.

15.5. Kryteria oceny wyników, stanowiących podstawę uprawnień do wynagrodzenia zmiennego

Stanowiska mające wpływ na ryzyko instytucji objęte są systemem premii, której wysokość i przyznanie uzależnione są od wykonania zadań indywidualnych oraz zadań postawionych przed całą Spółką. Zgodnie z przyjętą Polityką zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w CDM Pekao S.A. przy przyznawaniu zmiennego składnika wynagrodzeń bierze się pod uwagę wyniki spółki z trzech ostatnich lat obrotowych.

Przy ocenie wyników pod uwagę brane są kryteria finansowe i niefinansowe.

Komórka organizacyjna odpowiedzialna za zgodność działania z prawem corocznie przedstawia ocenę zgodności postępowania pracownika w roku, za który ma być wypłacony zmienny element wynagrodzeń oraz za odroczone wypłaty z lat poprzednich. Informacja o zgodności działania pracownika jest brana pod uwagę przy nabyciu praw do zmiennego elementu wynagrodzeń, w tym za odroczone części zmiennego składnika wynagrodzeń za lata poprzednie.

15.6. Główne parametry oraz uzasadnienie wszelkiego rodzaju systemu elementów zmiennych i wszelkich innych świadczeń niepieniężnych

CDM Pekao S.A. stosuje politykę maksymalnego ograniczenia gwarantowanych świadczeń niepieniężnych. Ich przyznanie jest ściśle związane ze stanowiskiem pracownika.

W zakresie zmiennych elementów wynagrodzeń zostały one podzielone na:

- premie roczne, wynikające z realizacji zadań indywidualnych i zadań postawionych dla Spółki
- nagrody specjalne, przy czym ich przyznawanie dla osób na stanowiskach mających wpływ na profil ryzyka jest ściśle monitorowany. Jako element zmiennych składników wynagrodzeń, nagrody dla kadry kierowniczej są opiniowane przez Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń. Za 2016 rok nie przyznano żadnej nagrody dla tej grupy pracowników,
- odprawy z tytułu wcześniejszego rozwiązania umowy,
- świadczenia o charakterze emerytalnym.

15.7. Program motywacyjny w formie papierów wartościowych

W CDM Pekao S.A. nie są prowadzone długoterminowe programy motywacyjne w formie papierów wartościowych.

Wypłaty w formie papierów wartościowych lub ich pochodnych wynikają ściśle z realizacji przyjętej Polityki zmiennych składników wynagrodzeń, zakładających wypłatę 50% zmiennej części wynagrodzenia w formie akcji przedsiębiorstwa lub instrumentów pochodnych (akcji fantomowych) i są zgodne z przepisami *Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 grudnia 2011 r. w sprawie zasad ustalania przez dom maklerski polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierowniczych*.

15.8. Zbiorcze informacje ilościowe dotyczące wysokości wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w podziale na linie biznesowe za 2016 rok

Zagregowane informacje ilościowe na temat wynagrodzeń, z podziałem na kadrę kierowniczą wyższego szczebla i pracowników, których działania mają istotny wpływ na profil ryzyka instytucji.

Tabela 15. Zagregowane informacje ilościowe dotyczące wysokości wynagrodzenia wypłaconego w 2016 roku (*) ()**

	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna, Rynków i Bankowość Inwestycyjna	Pozostałe pionowy	W tym członkowie zarządu	Razem
Wynagrodzenia stałe i wynagrodzenia zmienne	283 703		3 033 196	1 163 004	3 316 899

(*) ograniczamy ilość wskazanych obszarów z uwagi na ilość uczestników Systemu Zmiennego Wynagradzania dla Kadry Zarządzającej.

(**) dane dotyczą również byłych Pracowników objętych Systemem Zmiennego Wynagradzania dla Kadry Zarządzającej.

Tabela 16. Wysokość wynagrodzenia wypłaconego w 2016 roku z podziałem na wynagrodzenie stałe oraz zmienne (*) ()**

	Liczba osób	Wynagrodzenie stałe	Liczba osób	Wypłacone wynagrodzenie zmienne w 2016 roku	
				Gotówka	Akcje fantomowe
Członkowie Zarządu	2	820 718	2	249 891	92 394
Pozostałe osoby zajmujące stanowisko kierownicze	9	1 705 931	9	447 199	766
w tym osoby, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrotowym	0				

(*) raty odroczone byłych Pracowników objętych Systemem Zmiennego Wynagradzania dla Kadry Zarządzającej zostały rozliczone zgodnie z przyjętymi zasadami.

(**) wynagrodzenie stałe obejmuje również pozostałe korzyści.

Tabela 17. Wysokość wynagrodzenia zmiennego w ramach systemów z lat 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 z podziałem na część przysługującą i jeszcze nieprzysługującą oraz gotówkę i instrumenty finansowe (*)

	Wynagrodzenie zmienne			
	Gotówka		Akcje fantomowe	
	Przysługujące	Nieprzysługujące	Przysługujące	Nieprzysługujące
Członkowie Zarządu		317 384		226 959
Pozostałe osoby zajmujące stanowisko kierownicze		310 977		65 339

(*) dane dotyczą również byłych Pracowników objętych Systemem Zmiennego Wynagradzania dla Kadry Zarządzającej

Tabela 18. Płatności związane z przyjęciem do pracy i z odprawą w 2016 roku

	Liczba osób	Kwota
Płatności związane z przyjęciem do pracy i z odprawą	0	0

Tabela 19. Płatności związane z odprawą w 2016 roku

	Liczba osób	Kwota	Najwyższa jednostka wypłata
Płatności związane z odprawą w 2016 roku	0	0	0

15.9. Liczba osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrachunkowym

CDM Pekao S.A. nie wypłacił w 2016 roku żadnemu ze swoich pracowników wynagrodzenia całkowitego, którego kwota przekroczyłaby 1 (jeden) mln EUR rocznie.

Na dzień publikacji raportu nie została podjęta decyzja dotycząca nabycia praw z tytułu zmiennych składników wynagrodzeń za 2016 rok oraz wypłaty odroczonej części za lata poprzednie.

16. Dźwignia finansowa

16.1. Wskaźnik dźwigni finansowej oraz podział miary ekspozycji całkowitej

Tabela 20. Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni, o którym mowa w art. 451 ust. 1 lit. b Rozporządzenia CRR, ze stosowanymi informacjami ujawnianymi w publikowanym sprawozdaniu finansowym, zgodnie z tabelą LRSum z Rozporządzenia 2016/200

		31.12.2016
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	988 304 034
2	Korekta z tytułu jednostek objętych konsolidacją na potrzeby rachunkowości, ale nieobjętych zakresem konsolidacji regulacyjnej	-
3	(Korekta z tytułu aktywów powierniczych ujętych w bilansie zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości, ale wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 13 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	-
4	Korekta z tytułu instrumentów pochodnych	-
5	Korekta z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (SFT)	-
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	17 888 134
EU-6a	(Korekta z tytułu ekspozycji wewnątrz grupy wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	-
EU-6b	(Korekta z tytułu ekspozycji wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	-
7	Inne korekty	(6 041 269)
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	1 000 150 899

Tabela 21. Informacje na temat wskaźnika dźwigni finansowej, o których mowa w art. 451 ust. 1 lit. a Rozporządzenia CRR oraz podział miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni, o którym mowa w art. 451 ust. 1 lit. b Rozporządzenia CRR, zgodnie z tabelą LRCom z Rozporządzenia 2016/200

		Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych i transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych, ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	988 304 034
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	(6 041 269)
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	982 262 765
Ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych		
4	Koszt odtworzenia związany z wszystkimi transakcjami na instrumentach pochodnych (tj. z pominięciem kwalifikującego się zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce)	-
5	Kwoty narzutu w odniesieniu do potencjalnej przyszłej ekspozycji związanej z wszystkimi transakcjami na instrumentach pochodnych (metoda wyceny według wartości rynkowej)	-
EU-5a	Ekspozycja obliczona według metody wyceny pierwotnej ekspozycji	-
6	Ubruttowanie zapewnionego zabezpieczenia instrumentów pochodnych, jeżeli odliczono je od aktywów bilansowych zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	-
7	(Odliczenia aktywów wierzytelności w odniesieniu do zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce zapewnionego w transakcjach na instrumentach pochodnych)	-
8	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	-
9	Skorygowana skuteczna wartość nominalna wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych	-
10	(Skorygowana skuteczna wartość nominalna kompensat i odliczeń narzutów w odniesieniu do wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych)	-
11	Całkowite ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych (suma wierszy 4–10)	-
Ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych		
12	Aktywa z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto (bez uwzględnienia kompensowania), po korekcie z tytułu transakcji księgowych dotyczących sprzedaży	-
13	(Skompensowane kwoty zobowiązań gotówkowych i wierzytelności gotówkowych w odniesieniu do aktywów z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto)	-
14	Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta w odniesieniu do aktywów z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych	-
EU-14a	Odstępstwo dotyczące transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych: Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta zgodnie z art. 429b ust. 4 i art. 222 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	-
15	Ekspozycje z tytułu transakcji zawieranych poprzez pośrednika	-
EU-	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów	-

15a	wartościowych rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	
16	Całkowite ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (suma wierszy 12–15a)	-
Inne ekspozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	36 267 169
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	(18 379 035)
19	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17 i 18)	17 888 134
Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 7 i 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowe i pozabilansowe)		
EU-19a	(Wyłączenie ekspozycji wewnątrz grupy (na zasadzie nieskonsolidowanej) zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowych i pozabilansowych))	-
EU-19b	(Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowe i pozabilansowe))	-
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
20	Kapitał Tier I	115 341 473
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a i EU-19b)	1 000 150 899
Wskaźnik dźwigni		
22	Wskaźnik dźwigni	11,53%
Wybór przepisów przejściowych i kwota wyłączonych pozycji powierniczych		
EU-23	Wybór przepisów przejściowych na potrzeby określenia miary kapitału	Brak
EU-24	Kwota wyłączonych pozycji powierniczych zgodnie z art. 429 ust. 11 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	-

Tabela 22. Podział ekspozycji bilansowych, o którym mowa w art. 451 ust. 1 lit. b Rozporządzenia CRR, zgodnie z tabelą LRSpl z Rozporządzenia 2016/200

		Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych), w tym:	982 262 765
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	-
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego, w tym:	982 262 765
EU-4	Obligacje zabezpieczone	-
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	71 702 586
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego, których nie traktuje się jak państwa	294
EU-7	Instytucje	829 892 929
EU-8	Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	-
EU-9	Ekspozycje detaliczne	-
EU-10	Przedsiębiorstwa	5 028 273
EU-11	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	427 501

EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa niegenerujące zobowiązania kredytowego)	75 211 182
-------	---	------------

Tabela 23. Informacje jakościowe na temat ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej, o których mowa w art. 451 ust. 1 lit. d Rozporządzenia CRR oraz czynniki wpływające na wskaźnik dźwigni, o których mowa w art. 451 ust. 1 lit. e Rozporządzenia CRR, zgodnie z tabelą LRQua z Rozporządzenia 2016/200

		Opis
1	Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej	<p>Proces zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej w Spółce został uregulowany zgodnie z wymogami wynikającymi z Rozporządzenia CRR. W CDM obowiązuje Procedura zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej w Centralnym Domu Maklerskim Pekao S.A., która określa ramy organizacyjne oraz reguluje proces zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej w CDM.</p> <p>Spółka definiuje ryzyko dźwigni finansowej jako ryzyko wynikające z podatności Spółki na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów.</p> <p>System zarządzania ryzykiem dźwigni finansowej w CDM obejmuje następujące etapy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Identyfikacja - Spółka przy współudziale wszystkich kierujących komórkami organizacyjnymi co najmniej raz w roku przeprowadza identyfikację i ocenę istotności ryzyk występujących w działalności CDM Pekao S.A. Proces ten jest przeprowadzany również w trybie doraźnym za każdym razem, gdy zaszły zmiany w otoczeniu zewnętrznym lub wewnętrznym Spółki mogące mieć istotny wpływ na profil ryzyka. Identyfikacja obejmuje w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> - analizę ryzyka związanego z nowowprowadzonymi lub modyfikowanymi produktami i procesami, - ocenę ryzyka związanego z realizowanymi strategiami, planami rozwoju, - analizę trendów stosowanych miar ryzyka w celu identyfikacji obszarów o narastającym ryzyku, 2) Pomiar - ma na celu ilościowe oszacowanie ryzyka dźwigni finansowej. W pomiarze ryzyka wykorzystywany jest wskaźnik dźwigni finansowej. Ryzyko dźwigni finansowej nie jest pokrywane kapitałem wewnętrznym, z uwagi, że charakter ryzyka jest ograniczany poprzez odpowiednie, zrównoważone zarządzanie aktywami i pasywami. Metody pomiaru są weryfikowane co roku i akceptowane przez Radę Nadzorczą 3) Kontrola - CDM Pekao S.A. w ramach kontroli ryzyka dźwigni finansowej ustalił limit dla wskaźnika dźwigni finansowej na poziomie nie niższym niż 3%. Limit weryfikowany jest przynajmniej raz w roku zgodnie z wytycznymi Rozporządzenia CRR. Kontrola wykorzystania ustalonych limitów jest przeprowadzana z częstotliwością minimum miesięczną. <p>W przypadku ewentualnego wystąpienia przekroczenia ustalonego limitu Spółka analizuje przyczyny zaistniałej sytuacji oraz możliwości obniżenia wartości wykorzystania limitu wskaźnika dźwigni finansowej. W przypadku przekroczenia uruchamiany jest awaryjny plan kapitałowy zgodnie z wewnętrznymi procedurami Spółki.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4) Monitorowanie - polega na bieżącym gromadzeniu danych, zestawianiu miar ryzyka z ustanowionymi limitami, eskalacji w przypadku przekroczeń, wyjaśnianiu obserwowanych zmian. 5) Raportowanie - jest realizowane jest w CDM poprzez zapewnieniu kadrze zarządzającej informacji niezbędnych do podejmowania decyzji.

2	(Opis czynników, które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie, którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni	Głównym czynnikiem wpływającym na poziom wskaźnika dźwigni finansowej były środki pieniężne wpłacone przez Klientów CDM na prowadzone dla Spółki rachunki w Banku Pekao S.A.
---	--	--

17. Informacje, o których mowa w art. 110w ustawy o obrocie instrumentami finansowymi

17.1. Informacja o działalności CDM poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

CDM nie prowadzi działalności poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w rozumieniu art. 110 w. u.o.i.f

17.2. Informacja o stopie zwrotu z aktywów

Stopa zwrotu z aktywów, obliczona jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej w 2016 r. wyniosła 2,6% wobec 5,4% w 2015 r.

17.3. Opis systemu zarządzania ryzykiem

Informacja zawarta w części 1 niniejszego dokumentu.

17.4. Opis polityki wynagrodzeń

Informacja zawarta w części 15 niniejszego dokumentu.

17.5. Informacja o powołaniu komitetu do spraw wynagrodzeń

Informacja zawarta w części 1.2 niniejszego dokumentu.

17.6. Informacja o spełnianiu przez członków organów domu maklerskiego wymogów określonych w art. 103 ust. 1-1h u.o.i.f.

Odnosząc się do wymogów, określonych w art. 103 ust. 1a i 1b Ustawy o Obrocie, zgodnie z którymi:

- w skład zarządu domu maklerskiego powinny wchodzić osoby posiadające wiedzę, kompetencje i doświadczenie niezbędne do zarządzania domem maklerskim, w tym zarządzania ryzykiem, z uwzględnieniem zakresu, skali i złożoności prowadzonej działalności. Dom maklerski jest obowiązany zapewnić podnoszenie przez członków organów domu maklerskiego kwalifikacji niezbędnych do należytego wykonywania powierzonych obowiązków,
- w skład organów domu maklerskiego nie mogą wchodzić osoby, które zostały uznane prawomocnym orzeczeniem za winne popełnienia przestępstwa skarbowego, przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi, przestępstwa określonego w art. 305, art. 307 lub art. 308 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej, przestępstwa określonego w ustawach, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym, oraz przestępstwa stanowiącego naruszenie równoważnych przepisów obowiązujących w innych państwach członkowskich.

należy stwierdzić, że realizacja przywołanych powyżej przepisów jest zapewniona – *Polityka dotycząca oceny odpowiedniości proponowanych oraz mianowanych członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osób pełniących Kluczowe Funkcje w Centralnym Domu Maklerskim Pekao S.A. („Polityka oceny odpowiedniości”)* zawiera zasady dotyczące m.in.:

- dokonywania samooceny przez Członków Zarządu i Rady Nadzorczej,
- dokonywania przez Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej CDM oraz Radę Nadzorczą oceny odpowiedniości indywidualnej Członków Zarządu i Rady Nadzorczej,
- dokonywania przez Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń oraz Radę Nadzorczą oceny odpowiedniości kolektywnej Zarządu i Rady Nadzorczej.

Ocena Odpowiedności w odniesieniu do Członków Rady Nadzorczej została dokonana w dniu 30 marca 2017 r., w związku z powołaniem Rady Nadzorczej na kolejną wspólną kadencję, w wyniku której Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń, a następnie Rada Nadzorcza potwierdziły spełnienie wymogów odpowiedniości indywidualnej Członków/Kandydatów do Rady Nadzorczej oraz spełnienie wymogów odpowiedniości kolektywnej całego składu Rady Nadzorczej CDM w osobach:

- Pana Grzegorza Piwowara – Przewodniczącego Rady Nadzorczej,
- Pana Adama Niewińskiego – Zastępcy Przewodniczącego Rady Nadzorczej,
- Pana Mateusza Gołęba – Sekretarza Rady Nadzorczej,
- Pani Elżbiety Krakowiak – Członka Rady Nadzorczej,
- Pani Róży Milic-Czerniak – Członka Rady Nadzorczej,
- Pani Kamilli Marchewka-Bartkowiak - Członka Rady Nadzorczej.

Ocena Odpowiedności w odniesieniu do Członków Zarządu została dokonana w dniu 6 kwietnia 2016 r., w związku z powołaniem Zarządu na kolejną wspólną kadencję, w wyniku której Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń, a następnie Rada Nadzorcza potwierdziły spełnienie wymogów odpowiedniości indywidualnej Członków Zarządu oraz spełnienie wymogów odpowiedniości kolektywnej całego składu Zarządu CDM w osobach:

- Pana Wojciecha Rutkowskiego – Prezesa Zarządu oraz
- Pana Piotra Kozłowskiego – Członka Zarządu.

W dniu 30 marca 2017 r. Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej, a następnie Rada Nadzorcza, przyjęły oświadczenie Członków Zarządu potwierdzające, że nie zaszły zmiany wpływające na spełnianie kryteriów odpowiedniości indywidualnej Członków Zarządu oraz kolektywnej całego składu Zarządu w stosunku do oceny odpowiedniości dokonanej w kwietniu 2016 r.

Dokonana ocena odpowiedniości potwierdziła również, że Członkowie Rady Nadzorczej CDM oraz Członkowie Zarządu CDM spełniają wymogi dotyczące „liczby funkcji członka zarządu lub rady nadzorczej pełnionych jednocześnie przez członka zarządu lub rady nadzorczej domu maklerskiego”, o których mowa w art. 103 ust. 1c-1h u.o.i.f.

Szczegółowa informacja odnośnie liczby funkcji sprawowanych przez członków organu zarządzającego zawarta jest w części 1.7 niniejszego dokumentu.

Załącznik 1

Oświadczenie

Zarządu Centralnego Domu Maklerskiego Pekao S.A.

Zgodnie z art. 435 ust.1 lit. e Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (Dz. U. UE.L. 2013.176.1).

Zarząd Centralnego Domu Maklerskiego Pekao S.A. oświadcza, że adekwatność ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Centralnym Domu Maklerskim Pekao S.A. daje pewność, że stosowany system zarządzania ryzykiem jest odpowiedni z punktu widzenia profilu i strategii działalności Spółki.

Imię i nazwisko	Stanowisko	Podpis
Wojciech Rutkowski	Prezes Zarządu	
Piotr Kozłowski	Członek Zarządu	

Warszawa, 13 kwietnia 2017 r.

Załącznik 2

Oświadczenie

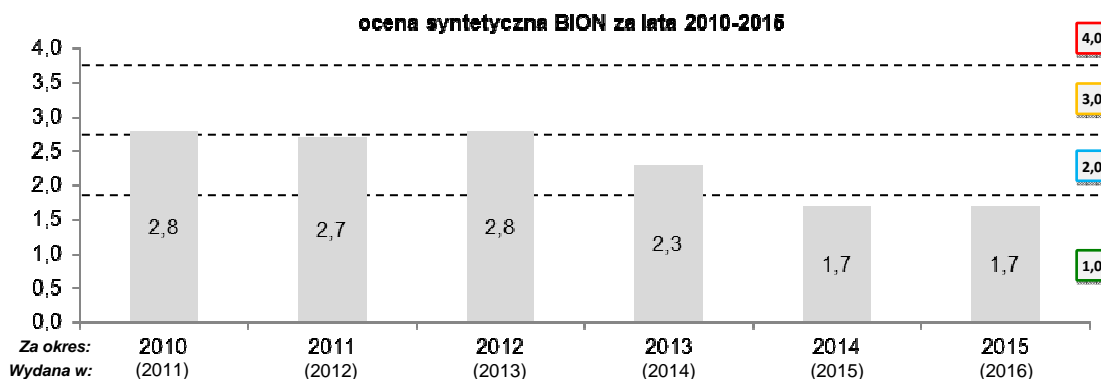
**Zarządu Centralnego Domu Maklerskiego Pekao S.A.
na temat profilu ryzyka związanego ze strategią działalności CDM Pekao S.A.**

Zgodnie z art. 435 ust. 1 lit. f Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.

Treść oświadczenia jest zgodna z rozdziałem 9 Sprawozdania Zarządu Centralnego Domu Maklerskiego Pekao S.A. z działalności w 2016 roku.

1. BION

Zgodnie z art. 110r ustawy o obrocie instrumentami finansowymi KNF dokonuje badania i oceny nadzorczej (BION) regulacji, strategii, procesów i mechanizmów wdrożonych przez dom maklerski w zakresie zarządzania ryzykiem. W pierwszej połowie 2016 r. CDM podlegał badaniu i ocenie nadzorczej, która zakończyła się nadaniem w dniu 01.07.2016 r. oceny BION na poziomie 1,70, co przekłada się drugi rok z rzędu na ostateczną ocenę punktową na najwyższym poziomie, tj. 1.

Na wysokość ostatecznej oceny miały wpływ informacje przedstawione w ankiecie BION i dokumentach przekazanych przez CDM, wyjaśnienia przedstawicieli CDM na spotkaniach w siedzibie UKNF w dniach 12 maja 2016 r. oraz 25 maja 2016 r., a także wyniki nadzoru analitycznego prowadzonego w sposób ciągły.

Ostateczna ocena na poziomie 1 (1,70) była uwarunkowana agregacją ocen cząstkowych z poszczególnych obszarów:

- 1 (1,60) – Analiza modelu biznesowego
- 1 (1,75) – Zarządzanie
- 1 (1,50) – Adekwatność zasobów płynności i finansowania
- 1 (1,73) – Adekwatność kapitałowa.

W zakresie czynników mających wpływ na ocenę poszczególnych obszarów KNF wskazał m.in.

- w obszarze „Zarządzanie” - relatywnie wysoki poziom ryzyka operacyjnego ze względu na skalę i profil działalności podmiotu;
- w obszarze „adekwatność kapitałowa” - relatywnie wysoki wpływ poziomu ryzyka operacyjnego ze względu na skalę i profil działalności podmiotu.

2. Źródła ryzyka i opis zagrożeń

Współczynniki kapitałowe oraz relacja funduszy własnych do kapitału wewnętrznego utrzymywały się na bezpiecznym poziomie (znajdowały się w zielonej strefie wczesnego ostrzegania), były zgodne z apetytem na ryzyko CDM oraz spełniały wszystkie normy przyjęte w CDM. Dane, o których mowa powyżej, kształtowały się następująco:

- Średni poziom współczynnika kapitałowego znajdował się na poziomie 42,65 %, a na dzień 30 grudnia 2016 r. wyniósł 43,00 %,
- Średni poziom funduszy własnych znajdował się na poziomie 115 528 tys. zł, a na dzień 30 grudnia 2016 r. wyniósł 115 341 tys. zł,
- Średni poziom regulacyjnej ekspozycji na ryzyko ukształtował się na poziomie 271 433 tys. zł, a na dzień 30 grudnia 2016 r. wyniósł 268 264 tys. zł.,
- Średni poziom kapitału wewnętrznego ukształtował się na poziomie 26 020 tys. zł, a na dzień 30 grudnia 2016 r. wyniósł 27 344 tys. zł,

a) Ryzyko operacyjne

W działalności CDM nastąpił spadek liczby uzasadnionych zdarzeń z zakresu ryzyka operacyjnego (z 87 na 41). Wszystkie zdarzenia ryzyka operacyjnego spowodowały stratę na poziomie 662,8 tys. zł, co jest kwotą o 76,5 % wyższą niż w 2015 roku.

b) Ryzyko kredytowe

Na koniec 2016 roku wartość przyznanых limitów OTP kształtowała się na poziomie 36,35 mln zł (spadek o 0,79 mln zł w porównaniu do poprzedniego roku) dla 374 umów (zmniejszenie o 13 liczby umów z przyznanymi limitami OTP).

W 2016 roku CDM w dalszym ciągu był uprawniony do niestosowania wymogów zawartych w art. 113 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz. U. UE.L. 2013.176.1) w odniesieniu do ekspozycji CDM wobec kontrahenta - Banku Pekao S.A. na mocy zezwolenia udzielonego przez KNF w dniu 18.08.2015 r. Udzielone zezwolenie umożliwia przypisanie ekspozycjom wobec Banku Pekao S.A. wagi ryzyka równej 0% oraz wyłączenie przedmiotowych ekspozycji spod rygoru limitu dużych ekspozycji.

c) Ryzyko rynkowe w działalności na rachunek własny

Na rachunku własnym portfela niehandlowego na koniec 2016 roku znajdowały się obligacje Skarbu Państwa, akcje GPW S.A. oraz akcje PTE „Nowy Świat” S.A. Największy udział stanowiły obligacje Skarbu Państwa serii: PS0417, PS0418, PS0718, WZ0117, WZ0119, WZ0120, które Spółka utrzymuje do terminu zapadalności oraz obligacje WZ0119 zaklasyfikowane jako aktywa dostępne do sprzedaży (portfel płynnościowy w ramach portfela niehandlowego).

d) Ryzyko biznesowe

W 2016 roku wskaźnik realizacji budżetu znajdował się poniżej oczekiwań Spółki i na koniec roku ukształtował się na poziomie 53%.

e) Ryzyko utraty reputacji

Wskaźnik atrakcyjności oferty na koniec 2016 r. ukształtował się, zgodnie z metodologią przyjętą w Spółce, na poziomie 91%, co oznacza, że oferta Spółki jest konkurencyjna w stosunku do rynku i pozycjonuje CDM w gronie domów maklerskich w szerokim stopniu pokrywających potrzeby Klientów.

Wskaźnika trafności wydawanych analiz, bazujący na analizach dotyczących rynku akcji, jak również na opracowaniach w zakresie strategii funduszy, na koniec 2016 roku osiągnął wartość 69%.

f) Ryzyko płynności

W 2016 roku nie wystąpiły zdarzenia związane z zagrożeniem płynności CDM. Regulacyjne miary płynności LCR i NSFR w 2016 r. znajdowały się na akceptowalnym poziomie.

g) Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej

W aspekcie pomiaru ryzyka wynikającego z podatności CDM na zagrożenia z powodu nadmiernej dźwigni finansowej stosowany wskaźnik ukształtował się na bezpiecznym poziomie 11,5% i był zgodny z normami regulacyjnymi i apetytem na ryzyko Spółki.

h) Ryzyko braku zgodności

W ramach systemu zgodności działalności z prawem w Spółce wykonywane były kontrole w obszarach wskazanych w planie kontroli na 2016 r. Nie zidentyfikowano obszarów o potencjalnym znaczącym ryzyku. Funkcjonowanie obszaru AML, przeciwdziałania konfliktom interesów i przeciwdziałania manipulacji przebiegało prawidłowo – nie zidentyfikowano znaczących ryzyk.

3. Istotne zmiany w systemie zarządzania ryzykiem

W wyniku dokonanego w 2016 roku przeglądu ICAAP Spółka nie zidentyfikowała nowych ryzyk w swojej działalności, nie wykazano również konieczności dokonania zmian w zakresie poziomu istotności poszczególnych ryzyk oraz oceny ich mierzalności. Zmiany w systemie zarządzania ryzykiem miały w przeważającej mierze charakter uzupełniający oraz doprecyzowujący obowiązujące przepisy celem dokładniejszego odzwierciedlenia poziomu podejmowanego ryzyka. Kluczowymi zmianami w systemie zarządzania ryzykiem wdrożonymi w ramach przeglądu ICAAP były: rozróżnienie limitu dużych ekspozycji wobec grup powiązanych klientów, do których należy instytucja oraz wobec pozostałych grup powiązanych klientów; wprowadzenie wymogu dziennej kalkulacji kapitału wewnętrznego; modyfikacja sposobu kalkulacji kapitału wewnętrznego w zakresie ryzyka rynkowego oraz wdrożenie zasady publikacji sprawozdania finansowego na stronie internetowej.

Ponadto, mając na uwadze realizację ustalenia KNF wydanego w procesie BION, w 2016 r. wprowadzono zmiany dostosowujące system limitów wewnętrznych do obowiązującego narzutu z tytułu bufora zabezpieczającego.

4. Efektywność alokowanego kapitału

Przeprowadzona analiza efektywności alokowanego kapitału wskazała na wysoką dochodowość zainwestowanego kapitału z uwzględnieniem kosztów ryzyka (RAPM). Na koniec 2016 roku poziom wskaźnika EVA wyniósł 22,6 mln zł, a wskaźnika RARORAC 85%.

5. Działalność Komitetu ds. Ryzyka

Komitet ds. Ryzyka wspiera i pełni funkcję doradczą wobec Zarządu w zakresie tworzenia właściwego procesu zarządzania ryzykiem, poprzez stosowanie zasad zawartych w zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą strategii i w procedurach zarządzania ryzykiem.

Do podstawowych zadań Komitetu należy m.in. opiniowanie:

- procedur zarządzania ryzykiem,
- założeń do przeprowadzania testów warunków skrajnych oraz ich wyników,
- a także propozycji wskaźników narażenia na ryzyko i ich limitów.

W lipcu 2016 r. skład Komitetu został rozszerzony o Stanowisko ds. Podatków.

W 2016 roku odbyło się 8 posiedzeń Komitetu ds. Ryzyka. Łącznie do Komitetu wpłynęło 38 wniosków i raportów, z których 34 zostało rozpatrzonych na posiedzeniu, natomiast z pozostałymi Komitet zapoznał się w trybie obiegowym.

Komitet oceniał raporty miesięczne, kwartalne i roczne z systemu zarządzania ryzykiem, a także monitorował wdrożenie działań mitygujących poziom ryzyka.

Do najważniejszych zagadnień rozpatrywanych przez Komitet w 2016 roku zaliczyć należy: analizę wskaźników ryzyka w poszczególnych obszarach, wyniki przeglądu systemu zarządzania ryzykiem, ze szczególnym uwzględnieniem procesu ICAAP 2016; wyniki testów warunków skrajnych, opiniowanie zmian w regulacjach wewnętrznych systemu zarządzania ryzykiem związanych z dostosowaniem do przepisów prawa oraz regulacji Grupy UniCredit; zagadnienia dotyczące monitorowania strat ponoszonych przez klientów na kontraktach terminowych, a także kwestie związane z przyznawaniem i wykorzystywaniem limitów OTP.

6. Podsumowanie

Realizując zadania i politykę Spółki w zakresie zarządzania ryzykiem, Zarząd na bieżąco dokonywał pomiaru i monitoringu poszczególnych ryzyk i obszarów, jednocześnie prowadząc ciągłą działalność szkoleniowo – edukacyjną (wewnętrzną i zewnętrzną), mając na celu analizowanie zmian w otoczeniu prawnym i ekonomicznym oraz podnoszenie świadomości odnośnie tych zagadnień, zarówno wśród kadry kierowniczej, jak i pracowników.

System zarządzania ryzykiem był na bieżąco wykorzystywany w podejmowaniu działań biznesowych, projektowych, inwestycyjnych i zarządczych.

Imię i nazwisko	Stanowisko	Podpis
Wojciech Rutkowski	Prezes Zarządu	
Piotr Kozłowski	Członek Zarządu	

Warszawa, 13 kwietnia 2017 r.